

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet i Torsken	49/18	22.05.2018

Statusrapport for finansforvaltningen pr 31.03.2018

Rådmannens innstilling

Statusrapport for finansforvaltningen pr 31.03.2018 blir tatt til orientering.

Saksopplysninger

Referanser:

1. Finansreglement for Torsken kommune, vedtatt 10.10.2017
2. Administrative rutiner for finans- og gjeldsforvaltningen, vedtatt 10.10.2017

Vedlegg

1. Statusrapport for finansforvaltningen pr 31.03.2018

I henhold til finansreglementet og forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning skal Torsken kommune i forbindelse med kvartalsrapporteringene per 31. mars og per. 30 september, legge fram en rapport som viser utviklingen gjennom året og status ved årets slutt.

Finans- og gjeldsforvaltningen har som overordnet formål å sikre en rimelig avkastning, stabile og lave finansieringskostnader, samt hindre at kommunen tar vesentlig finansiell risiko.

Reglementet pkt. 4 sier blant annet at lånte midler over tid skal gi en lavest mulig total kostnad, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.

Torsken kommune har fått innvilget kassakredittlån på kr 16 mill. for 2018. I tillegg har Torsken kommune fått tildelt startlån hos Husbanken på kr 2 mill. for 2018. Videre har Torsken kommune fått tildelt kr 100 000 i tilskudd til etablering hos Husbanken for 2018.

Vurdering

Finansreglementet legger bestemmelser om fordelingen mellom flytende og fast rente. Kommunen har i dag 18,9 % på fast rente, det vil si nesten 1/5 av porteføljen. Reglementets bestemmelser pkt. 7.6.b sier at minimum 1/5 skal være fast. Rådmannen har spurt om tilbud i 2018 og renten er i mai bundet på to lån i KLP på 1,8 % slik at kravet i finansreglementet er tilfredsstilt.

**STATUSRAPPORT FOR
FINANSFORVALTNINGEN
PR 31.03.2018**

Torsken kommune

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning.....	2
2.0 Forvaltning av kortsiktig likviditet.....	2
2.1 Bankinnskudd ordinære.....	2
2.2 Kassakreditt.....	3
3.0 Lånegjeld.....	3
3.1 Kommunalbanken.....	3
3.2 KLP kommunekreditt.....	4
3.3 Husbanken.....	4
3.4 Fordeling mellom långiverne.....	4
4.0 Renter.....	5
4.1 Fastrente.....	5
4.2. Flytende rente.....	7
5.0 Totalbildet/Stresstest av forvaltningen.....	8
5.1 Budsjettrapport.....	8
5.2 Budsjettavvik ved 1 % ekstra rentestigning.....	8
6.0 Endring i risikooksporing.....	8
7.0 Avvik.....	8

1.0 Innledning

I henhold til finansreglement og forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning, skal Torsken kommune i forbindelse med kvartalsrapporteringene per 31. mars og per 30. september, legge frem statusrapport for finansforvaltningen til kommunestyret. I tillegg skal det ved årets utgang legges frem en rapport som viser utviklingen gjennom året og status ved årets slutt.

Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning § 7 gir bestemmelser om innholdet i finansrapportene.

For aktiva skal rapporten inneholde følgende:

- Sammensetning av aktiva
- Markedsverdi, samlet og fordelt på de ulike typer aktiva
- Vesentlige markedsendringer
- Endringer i risikoeksponering
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet
- Markedsrenter og egne rentebetingelser

For passiva skal rapporten inneholde følgende:

- Sammensetning av passiva
- Løpetid for passiva
- Verdi, samlet og fordelt på de ulike typer passiva
- Vesentlige markedsendringer
- Endringer i risikoeksponering
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet
- Markedsrenter og egne rentebetingelser

2.0 Forvaltning av kortsiktig likviditet

2.1 Bankinnskudd ordinære

Kommunenes kortsiktige likviditet er plassert som bankinnskudd. Torsken kommunen har 3 mnd. Nibor + 1,1 % på netto innskudd. Med netto innskudd menes at kommunen ved saldoberegning har totale ordinære innskudd som overstiger totale driftskreditter.

Bankinnskudd - ordinære	31.03.2018	31.12.2017	Renteinntekter
Sparebank 1 Nord-Norge	4 752 981	4 466 497	7 695
Sparebank 1 Nord-Norge (Senja kommune)	38 341 068	45 037 798	119 484
Sparebank 1 Nord-Norge (skattetrekk)	1 493 046	2 301 551	6 382
Sum	44 587 095	51 805 846	133 561

2.2 Kassakreditt

Torsken kommune har for 2018 fått innvilget kassakredittlån på kr. 16 millioner. Det dreier seg om et rammelån på kr 14 mill., med en tilleggs kreditt på kr. 2 mill. Renten på rammelånet er 3 mnd. nibor + margin på 1,0 %. Blir tilleggs kreditten benyttet er renten 3 mnd. nibor + margin 1,2 %. Bevilget provisjon er 0,125 % pr kvartal. For 1. kvartal 2018 har Torsken kommune betalt provisjon på kr 20 000. Grafen under illustrerer kassakredittkontoen for Torsken kommune har per 31.03.2018 sammenliknet med 31.03.2017. Likviditeten er blitt betydelig bedre i Torsken kommune.

Bankinnskudd - ordinære	31.03.2018	31.12.2017	Provisjon
Sparebank 1 Nord-Norge	999 948	25 339	20 000

3.0 Lånegjeld

3.1 Kommunalbanken

Torsken kommune har per 31.03.18 kr 57 003 730 i lån hos Kommunalbanken. I Kommunalbanken har Torsken kommune 8 lån. Alle lånene har flytende rente og er serielån. Kommunen har et lån med grønn rente. Låneporteføljen er vist under.

Långiver/låne nummer	Restgjeld	Rente	Nominell rente	Innløsningsdato
KBN-20080395	5 246 040	Ordinær p.t.	1,7439%	25.09.2028
KBN-20100799	5 324 700	Ordinær p.t.	1,6276%	08.01.2052
KBN-20110217	5 775 000	Ordinær p.t.	1,5402%	06.11.2052
KBN-20120397	1 341 250	Ordinær p.t.	1,6296%	12.07.2032
KBN-20170284	9 000 000	Ordinær p.t.	1,5953%	17.06.2047
KBN-20170345	13 839 990	Ordinær p.t.	1,7341%	20.03.2030
KBN-20170346	13 939 250	Ordinær p.t.	1,5188%	20.10.2034
KBN-20120164	2 537 500	Grønn p.t.	1,4196%	20.04.2032
Sum	57 003 730			

3.2 KLP kommunekreditt

Låneporteføljen i KLP (kommunekreditt) er illustrert under. Torsken kommune har tre lån i KLP og har en gjeld på til sammen 22 986 558 per 31.03.18. Fastrenteavtalen på lån 8317.50.38798 utløper 15.05.2019.

Långiver/låne nummer	Restgjeld	Rente	Nominell rente	Innløsningsdato
KLP 8317.50.24851	292 978	Ordinær p.t.	1,60 %	05.11.2021
KLP 8317.50.38798	19 791 645	Fastrente	3,10 %	15.12.2022
KLP 8317.50.48823	2 901 935	Ordinær p.t.	1,60 %	01.02.2030
Sum	22 986 558			

3.3 Husbanken

Kommunen tar opp lån i Husbanken som formidles videre. Formidlingslån er behovsprøvd og kan omfatte unge i etableringsfasen, barnefamilier, enslige forsørgere, funksjonshemmede, flyktninger, personer med oppholdstillatelse på humanitært grunnlag og andre vanskeligstilte grupper. Kommunen tildeler startlån i all hovedsak til dekning av egenkapital ved kjøp av bolig til forannevnte grupper. Siden ordningen startet opp har kommunen hatt relativt få tap, så risikoen for tap anses som lav. Ved tap er det kun 25 % av tapet som kommunen skal dekke, resten dekker Husbanken.

Torsken kommune har kr 24 377 430 i lån hos Husbanken. Kr 22 237 728 er videreutlånt. Torsken kommune har per 31.03.18 kr 2 139 702 i ubrukte lånemidler. Torsken kommune fikk den 26.03.18 tildelt kr 2 000 000 i startlån hos Husbanken og kr 100 000 i tilskudd til etablering.

Långiver	Restgjeld
Husbanken	24 377 430
Husbanken videreutlånt	22 237 728
Ubrukte lånemidler	2 139 702

3.4 Fordeling mellom långiverne

Torsken kommune har en total lånegjeld på kr 104 367 718. Fordeling mellom långiverne er illustrert under.

Fordeling mellom långiverne

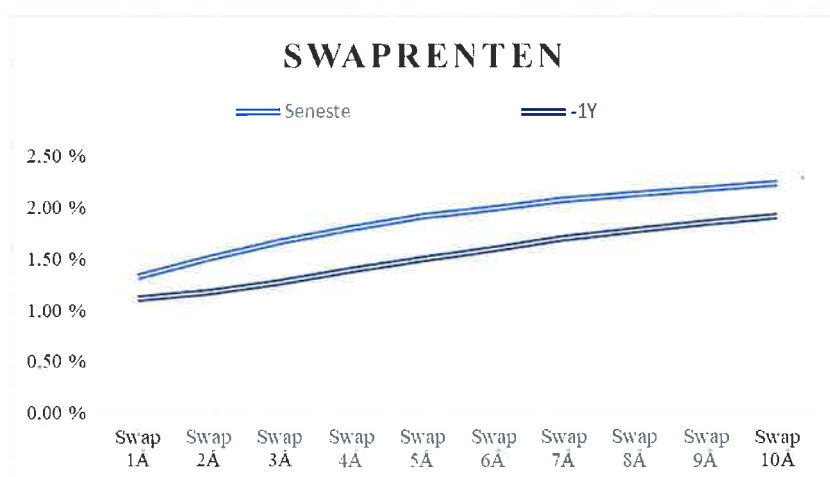
4.0 Renter

4.1 Fastrente

Ved å benytte seg av fastrente holdes renten fast i en valgfri periode vanligvis fra 1 til 10 år. Rentevilkårene er avhengig av de vilkår som gjelder i rentemarkedet (swapmarkedet). Ved utløpet av avtaleperioden kan lån fornyes med en ny fastrenteperiode eller konverteres kostnadsfritt til ett av bankens øvrige renteprodukter. Lån med fast rente kan innløses i avtaleperioden mot markedskurs.

For å vise dagens vilkår på fastrenter tar man utgangspunkt i rentekurven (swaprenter NOK 1-10 år). Swaprenten er den faste renten i en rentebytteavtale. Bankene bruker denne renten som utgangspunkt for å prise sine fastrenteutlån seg i mellom. Et fastrentelån har normalt i tillegg et marginpåslag fra banken til brukeren (kommunen). En lang fastrente på f.eks 10 år (10Y) er normalt høyere enn en kort fastrente på 3 år (3Y). Swaprenten per 31.03.2018 er på 1,51 % (2 år) til 2,24 % (10 år), i tillegg vil man ha et marginpåslag. Markedsdata er visst i illustrasjonene under over Swaprenten fra 31.03.2018.

Swaprenten		
Forfall	Seneste	-1Y
Swap 1Å	1,33 %	1,11 %
Swap 2Å	1,51 %	1,17 %
Swap 3Å	1,67 %	1,28 %
Swap 4Å	1,80 %	1,38 %
Swap 5Å	1,91 %	1,49 %
Swap 6Å	1,99 %	1,60 %
Swap 7Å	2,08 %	1,70 %
Swap 8Å	2,13 %	1,77 %
Swap 9Å	2,18 %	1,84 %
Swap 10Å	2,24 %	1,92 %

Forventet utvikling av swaprenten bygget på markedsdata fra 31.03.2018.

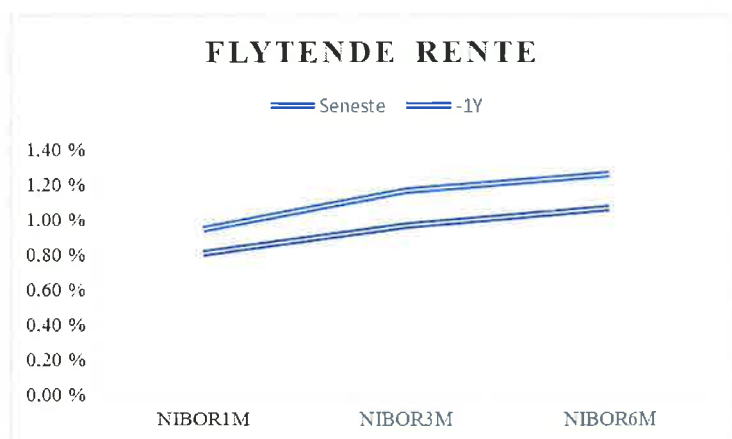

For Torsken vil det være aktuelt å be om tilbud på fastrente i 2018.

Finansreglementet legger rammer for spredning av låneopptak. Finansreglementet legger bestemmelser om fordelingen mellom flytende og fast rente. Kommunen har i dag om lag 18,9 % på fast rente dvs nesten 1/5 av porteføljen, og reglementets bestemmelser pkt. 7.6.b sier at minimum 1/5 (20 %) av renten skal være fast. Markedsdata er visst i illustrasjonene under over flytende rente fra 31.03.2018

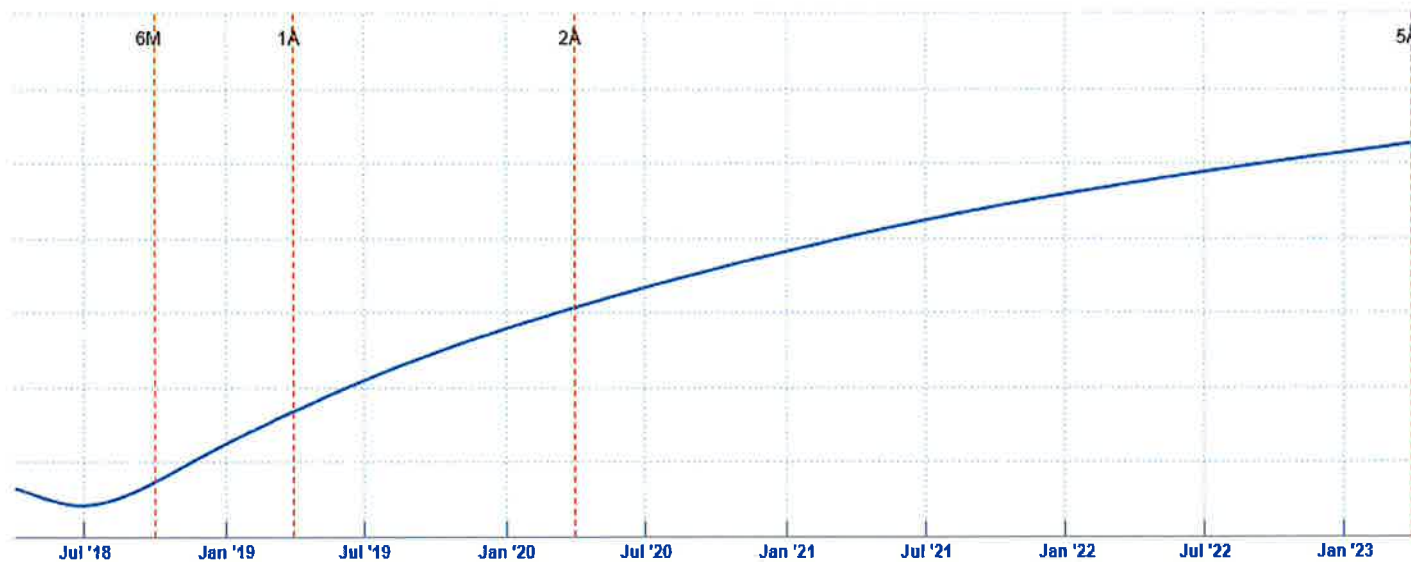
4.2. Flytende rente

Nibor er en rentebasis som norske banker benytter ved lån seg imellom, for 1, 3 eller 6 måneder. Nibor er ofte brukt som referanserente i ulike låneprodukter. Lån tilknyttet Nibor har normalt et marginpåslag fra banken. Nibor per 31.03.2018 er på 0,95 % (Nibor 1 mnd.) til 1,26 % (Nibor 6 mnd.). Markedsdata er visst i illustrasjonene under over den flytende renten fra 31.03.2018.

Flytende rente			
Løpetid	Indeks	Seneste	-1 Y
P1M	NIBOR1M	0,95 %	0,81 %
P3M	NIBOR3M	1,17 %	0,97 %
P6M	NIBOR6M	1,26 %	1,07 %

Forventet utvikling av nibor renten bygget på markedsdata fra 31.03.2018.

5.0 Totalbildet/Stresstest av forvaltningen

5.1 Budsjettrapport

Rapport	2017	2018
Budsjettert lånerente	2,60 %	2,30 %
Budsjettert innskuddsrente	1,50 %	1,30 %
Budsjettert bruk av lån	13 366 604	16 744 039
Budsjetterte avdrag	4 100 000	4 100 000
Forventet gjennomsnittlig kortsiktig likviditet	7 000 000	7 000 000
Total gjeld (ekskl. formidlingslån) pr. 01.01	76 289 078	81 073 013
Budsjetterte gjeldsrenter lån	3 050 000	2 789 000
Budsjetterte innskuddsrenter Husbanken utlån	-450 000	-350 000
Nettor renter budsjett	2 600 000	2 439 000
Påløpte gjeldsrenter lån	2 013 510	289 684
Påløpte innskuddsrenter Husbanken utlån	-338 907	85 246
Netto renter	1 674 603	374 930

Tabellen viser forventet utvikling av lånegjeld, kortsiktig likviditet, renteinntekter og renteutgifter forutsatt at faste og flytende renter blir lik budsjett- og økonomiplanrentene.

5.2 Budsjettavvik ved 1 % ekstra rentestigning

Budsjettrapport	2018
Renteøkning	1 %
Budsjetterte gjeldsrenter lån (1 %, ingen end. fastrente)	3 694 499
Budsjetterte innskuddsrenter lån	-353 500
Netto renter	3 340 999
Avvik fra budsjett med 1 % endring i rente	901 999

Tabellen over viser avvik fra rentekostnader i budsjettet for Torsken kommune hvis renten blir 1 % høyere enn forutsatt i 2018.

6.0 Endring i risikoeksponering

All kortsiktig likviditet står i dag på konto hos hovedbankforbindelse. Låneporteføljens renterisiko er vist under punkt 5.2 budsjettavvik ved 1 % ekstra rentestigning.

7.0 Avvik

Finansreglementet legger bestemmelser om fordelingen mellom flytende og fast rente. Kommunen har i dag 18,9 % på fast rente det vil si nesten 1/5 av porteføljen, og reglementets bestemmelser pkt. 7.6.b sier at minimum 1/5 (20 %) av renten skal være fast. Rådmannen vil i løpet av 2018 binde renten slik at kravet i finansreglementet er tilfredstilt.

Torsken kommune

Administrative rutiner for finans- og
gjeldsforvaltningen

Kommunestyrets vedtak 40/17

10.10.2017

Innholdsfortegnelse

1.0 Formål	3
2.0 Omfang.....	3
3.0 Ansvar/myndighet	3
4.0 Beskrivelse/fremgangsmåte	3
4.1 Kortsiktig likviditet	3
4.2 Innlån og gjeld.....	4
4.3 Håndtering av avvik.....	5
5.0 Kvalitetssikring	5

1.0 Formål

Hensikten med rutinene er å sikre at den administrative behandlingen og oppfølgingen er i henhold til Torsken kommunes reglement for finans- og gjeldsforvaltning.

2.0 Omfang

Rutinene gjelder for kommunens medarbeidere som arbeider med innlån og forvaltning av kommunens finans- og gjeldsportefølje, dvs. de som har ansvar for at kommunen har likviditet til å betale sine forpliktelser ved forfall, de som har ansvar for kommunens hovedbankavtale og tar seg av eventuelle plasseringer av ledig likviditet.

3.0 Ansvar/myndighet

Ansvar og myndighet for ajourhold av disse reglene tillegges rådmannen. Ved eventuelle fremtidige endringer i finansreglementet vil rådmannen påse at rutiner for finans og gjeldsforvaltningen blir ajourført der det anses nødvendig.

4.0 Beskrivelse/fremgangsmåte

Under følger en beskrivelse av hvordan de ulike finans- og gjeldstypene skal følges opp.

4.1 Kortsiktig likviditet

Likviditetsoppfølging

- Kommunens likviditetssituasjon følges løpende av økonomisjefen.
- Ledig likviditet, utover det som trengs til dekning av kommunens løpende forpliktelser (fratrasket estimerte innbetalinger) de nærmeste 6 måneder, kan plasseres av rådmannen etter retningslinjer gitt i finansreglementet.

Handler

Rådmannen har ansvar for:

- Det skal gjennomføres en forsvarlig saksutredning, sett i forhold til avtalens omfang og kompleksitet, før avtaler inngås.
- Før enhver handel skal det kontrolleres at avtalen er i overensstemmelse med reglementet for finans- og gjeldsforvaltningen, og at endringen heller ikke medfører at en kommer i konflikt med reglementets rammer og begrensninger for den samlede porteføljen.
- Handler skal gjennomføres innenfor kravene i kommunens innkjøpsreglement og lov om offentlige anskaffelser. Ved tvil om unntaksregler, prosedyrer og lignende kontaktes Troms Fylkeskommunes innkjøpskontor for råd.
- Alle transaksjoner krever to underskrifter, jfr. reglement for attestasjon og anvisning. Oversikt over hvem som til enhver tid har fullmakt til å slutføre og kontrollere handler, skal fremgå av signaturliste for forvaltningstypen kortsiktig likviditet.
- Det skal sørges for atskilte funksjoner slik at de som har fullmakt til å inngå avtaler, ikke har fullmakt til å disponere bankkonto.

- Avtaler arkiveres i kommunens arkivsystem, sammen med saksutredning og protokoller.

Etterkontroll

Rådmannen skal kontrollere at avtalen blir implementert med de avtalte betingelser.

Oppfølging og rapportering

Rådmannen rapporterer status vedrørende kortsiktig likviditet til kommunestyret som en del av kommunens faste finansrapportering, dette er i henhold til kravene i finansreglementet pkt. 6.2. Herunder rapporteres også om forvaltningen har foregått uten avvik.

4.2 Innlån og gjeld

Styring av finans- og gjeldsporteføljen

Rådmannen har ansvar for at det legges opp til en årssyklus der det tidlig i året foretas en drøfting av strategi og legges planer for gjennomføring av nye låneopptak og oppfølging av finans- og gjeldsporteføljen for året.

Låneopptak og sikringsavtaler

Rådmannen har ansvar for:

- Kommunestyrets vedtak knyttet til årets budsjett fastlegger årets låneramme, dvs. administrasjonens fullmakter til å ta opp nye lån i budsjettåret. Nye innlån skal gjennomføres innenfor de gitte rammer, og sett i sammenheng med kommunens helhetlige finans- og gjeldsforvaltning.
- Dersom investeringsaktiviteten avviker fra planene, kan lånebehovet også avvike i forhold til vedtatt låneramme. Oppdatert lånebehov fremkommer i de tertialvise rapportene til kommunestyret, og gir rammer for låneopptaket for året.
- Det skal gjennomføres en forsvarlig saksutredning, sett i forhold til avtalens omfang og kompleksitet, før avtaler inngås.
- Før enhver handel skal det kontrolleres at avtalen er i overensstemmelse med reglementet for finans- og gjeldsforvaltningen, og at endringene heller ikke medfører at en kommer i konflikt med reglementets rammer og begrensninger for den samlede porteføljen.
- Det søkes å oppnå gunstigst mulige priser i markedet gjennom å innhente konkurrerende tilbud, jfr. reglementet for finans- og gjeldsforvaltningen.
- Handler skal gjennomføres innenfor kravene i kommunens innkjøpsreglement og lov om offentlige anskaffelser. Ved tvil om unntaksregler, prosedyrer og lignende kontaktes Troms Fylkeskommunes innkjøpskontor for råd. Det føres protokoll for anskaffelser i henhold til alminnelige interne innkjøpsregler.
- Alle transaksjoner krever to underskrifter, jfr. reglement for attestasjon og anvisning.
- Det skal sørges for atskilte funksjoner, slik at de som har fullmakt til å inngå avtaler, ikke har fullmakt til å disponere bankkonto.

- Avtaler arkiveres i kommunens arkivsystem, sammen med saksutredning og protokoller.

Oppfølging og rapportering

- Økonomiavdelingen har ansvar for at alle låne- og sikringsavtaler registreres og følges opp gjennom kommunens økonomisystem.
- Rådmannen skal føre kontroll med at den faktiske forvaltningen overholder de aktuelle rammene. Det skjer minimum i forbindelse med den faste finansrapporteringen, og ved årets slutt.
- Rådmannen rapporterer status vedrørende finans- og gjeldsporteføljen til kommunestyret som en del av kommunens faste finansrapportering i henhold til kravene i finansreglementet pkt.7.8. Det rapporteres også om forvaltningen innehar avvik i henhold til det som står i finansreglementet.

4.3 Håndtering av avvik

- Avvik mellom faktisk finans- og gjeldsforvaltning og finansreglementets rammer, skal lukkes umiddelbart. Ved konstatering av brudd skal dette omgående rapporteres til rådmannen, og en avtaler en løsning for å komme innenfor reglementet. Dette gjennomføres uten ugrunnet opphold.
- Ved hver rapportering til kommunestyret skal det informeres om eventuelle brudd i perioden, og håndtering av dette.
- Ved svært alvorlig avvik skal kommunestyret orienteres uten ugrunnet opphold, og rutinene skal gjennomgås med sikte på å redusere sannsynligheten for slikt avvik i fremtiden.

Uforutsette hendelser

Ved akutte markedsendringer skal saksbehandler informere overordnet leder og rådmann om situasjonen omgående. Videre oppfølging avtales.

5.0 Kvalitetssikring

Kvalitetssikring av finansreglementet og tilhørende rutiner foretas ved hver endring av reglementet og/eller rutinene og før kommunestyret vedtar nytt endret finansreglement eller rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen. Rådmannen vil da forespørre revisjonen om å foreta en ekstern kontroll i henhold til finansforskriften § 8 og reglement for finans- og gjeldsforvaltningen med tilhørende rutiner.

Torsken kommune

Finansreglement

Kommunestyrets vedtak 40/17

10.10.2017

Innholdsfortegnelse

1.0 Finansreglementets virkeområde.....	3
1.1 Hensikten med reglementet.....	3
1.2 Hvem gjelder reglementet for	3
2.0 Hjemmel og gyldighet	3
2.1 Hjemmel og lovgrunnlag	3
2.2 Gyldighet	3
3.0 Forvaltning og forvaltningstyper.....	3
4.0 Formålet med kommunens finans- og gjeldsforvaltning.....	4
5.0 Generelle rammer og begrensninger	4
6.0 Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål	5
6.1 Innskudd i bank.....	5
6.2 Rapportering.....	5
7.0 Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler	5
7.1 Vedtak om opptak av lån	5
7.2 Fullmakter til rådmannen.....	5
7.3 Valg av låneinstrumenter.....	6
7.4 Tidspunkt for låneopptak.....	6
7.5 Konkurrerende tilbud	6
7.6 Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter	6
7.7 Størrelse på enkeltlån – spredning av låneopptak.....	6
7.8 Rapportering.....	7
8.0 Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva	7
9.0 Vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko	7
9.1 Konstatering av avvik.....	7
9.2 Risikovurdering	7
9.3 Kvalitetssikring.....	8

1.0 Finansreglementets virkeområde

1.1 Hensikten med reglementet

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for kommunens finans- og gjeldsforvaltning. Reglementet utgjør en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder, og underliggende fullmakter/instrukser/rutiner skal hjemles i reglementet. Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå/refinansieringsrisiko som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midler og gjeld. Midler beregnet for driftsformål, opptak av lån/gjeldsforvaltning og forvaltning av langsiktig finansielle aktiva.

1.2 Hvem gjelder reglementet for

Reglementet gjelder for Torsken kommune. Reglementet gjelder også for virksomhet i kommunale foretak etter kommuneloven kapittel 11 og interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27. I den grad disse virksomhetene har en egen finansforvaltning skal denne utøves i tråd med dette reglementet, eller i tilfellet med interkommunalt samarbeid, etter et omforent finansreglement som er godkjent av kommunestyret.

2.0 Hjemmel og gyldighet

2.1 Hjemmel og lovgrunnlag

- Reglementet er vedtatt med hjemmel i lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992, § 52 (kommuneloven).
- Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning fastsatt av KRD 9. juni 2009 (FOR 2009-06-09 nr. 635).

2.2 Gyldighet

- Reglementet trer i kraft fra og med dato for kommunestyrets vedtak, den 10.10.2017. Finansreglementet skal vedtas minst en gang i hver kommunestyreperiode.
- Dette reglementet erstatter alle tidligere regler og instrukser som kommunestyret eller annet politisk organ har vedtatt for Torsken kommunes finansforvaltning.

3.0 Forvaltning og forvaltningstyper

I samsvar med bestemmelsene i forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning skal reglementet omfatte forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Gjennom dette finansreglementet er det vedtatt formål, strategier og rammer for:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.
- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler.
- Plassering og forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.

4.0 Formålet med kommunens finans- og gjeldsforvaltning

Finans- og gjeldsforvaltningen har som overordnet formål å sikre en rimelig avkastning, stabile og lave finansieringskostnader, samt hindre at kommunen tar vesentlig finansiell risiko. Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Kommunen skal til enhver tid ha likviditet (inkludert trekkrettigheter) til å dekke løpende forpliktelser.
- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.
- Dersom kommunen har langsiktige finansielle aktiva, skal forvaltningen av disse gi en god langsiktig avkastning til akseptabel risiko som over tid skal bidra til å gi kommunens innbyggere et best mulig tjenestetilbud.

5.0 Generelle rammer og begrensninger

- Kommunestyret skal selv gjennom fastsettelse av dette finansreglementet, ta stilling til hva som er tilfredsstillende avkastning og vesentlig finansielle risiko, jfr. kommunelovens § 52.
- Reglementet skal baseres på kommunenes egen kunnskap om finansielle markeder og instrumenter.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finansforvaltningen, herunder hva som regnes som langsiktige finansielle aktiva. Det pålegger rådmannen en selvstendig plikt til å utrede og legge fram saker for kommunestyret som anses som prinsipielle.
- Rådmannen skal fortløpende vurdere egnetheten av reglementets forskjellige rammer og begrensninger, og om disse på en klar og tydelig måte sikrer at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i forhold til de risikoer kommunen er eksponert for.
- Rådmannen gis fullmakt til å inngå avtaler i overensstemmelse med dette reglementet.
- Rådmannen skal med hjemmel i dette finansreglementet utarbeide nødvendige fullmakter/instruksjoner/rutiner for de enkelte forvaltningsformer som er i overensstemmelse med kommunens overordnede økonomibestemmelser.
- Rådmannen gis myndighet til å oppta nye lån i henhold til kommunestyrets vedtak, refinansiere eldre gjeld og godkjenne endelige betingelser på lån og rentebytteavtaler, herunder løpetid, avdragsstruktur og rentetilknytning. Myndigheten omfatter også å undertegne dokumenter eller delegerer signeringsfullmakt videre.
- Finansielle instrumenter og/eller produkter som ikke er eksplisitt tillatt brukt gjennom dette reglementet, kan ikke benyttes i kommunens finansforvaltning.

Konkrete rammer for forvaltningen av henholdsvis kommunens midler til driftsformål (inkl. ledig likviditet) og gjeldsporteføljen omtales i fortsettelsen hver for seg.

6.0 Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Kommunens midler til driftsformål (herunder ledig likviditet) skal plasseres i bankinnskudd. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner (NOK).

Kommunen kan inngå rammeavtaler for å ivareta det løpende behov for banktjenester. Ved valg av hovedbankforbindelse stilles det krav om minimum internasjonal kredittrating BBB eller tilsvarende kredittvurdering. Det kan gjøres avtale om trekkrettighet.

6.1 Innskudd i bank

For bankinnskudd gjelder følgende begrensninger:

- a) Tidsbinding kan ikke avtales for en periode på mer enn 12 måneder
- b) Et enkelt innskudd med tidsbinding kan ikke utgjøre mer enn NOK 2 mill.

6.2 Rapportering

Rådmannen skal i forbindelse med kvartalsrapporteringer per 31. mars og per 30. september, legge fram rapporter for kommunestyret som viser status for forvaltningen av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Rapporten skal minimum angi følgende:

- Fordeling på de ulike plasseringsalternativer/typer aktiva i kroner (markedsverdier).
- Egne rentebetingelser sammenlignet med markedsrenter.
- Rådmannens kommentarer knyttet til sammensetning, rentebetingelser/avkastning, vesentlige markedsendringer og endring i risikoeksponering.
- Rådmannens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og risikorammene i finansreglementet.

7.0 Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler

7.1 Vedtak om opptak av lån

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Slike vedtak skal minimum angi lånebeløp.

7.2 Fullmakter til rådmannen

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak gis rådmannen fullmakt til å gjennomføre låneopptak, herunder godkjenning av lånevilkår (avdragstid og rentebetingelser). Rådmannen delegeres myndighet til å underskrive lånedokumentene.

Kommunen innlån skal for øvrig forvaltes etter de retningslinjene som framgår av dette reglementet og i tråd med bestemmelsene i Kommunelovens § 50 om låneopptak.

Rådmannen delegeres myndighet til refinansiering av eksisterende gjeld, og inngå nye avtaler om nedbetalingstid.

7.3 Valg av låneinstrumenter

Det kan kun tas opp lån i norske kroner.

Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige eller private finansinstitusjoner, samt i livselskaper.

Finansieringen kan også skje gjennom finansiell leasing.

7.4 Tidspunkt for låneopptak

Låneopptaket skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, forventninger om fremtidig renteutvikling og generelle markedsforhold.

7.5 Konkurrerende tilbud

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets mest fordelaktige betingelser. Det skal normalt innhentes minst to konkurrerende tilbud fra aktuelle långivere. Prinsippet kan fravikes ved låneopptak i statsbank (f.eks. startlån i Husbanken).

7.6 Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader.

Forvaltningen skal legges opp i henhold til følgende:

- a) Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall.
- b) Minimum 1/3 av gjeldsporteføljen skal ha flytende rente, minimum 1/5 skal ha fast rente.
- c) Andelen av gjeldsporteføljen som har fast rente, bør fordeles i 1 til 5 års segment på en slik måte at kommunen får lavest mulig refinansieringsrisiko.

7.7 Størrelse på enkeltlån – spredning av låneopptak

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende:

- a) Låneporteføljen skal bestå av færrest mulig lån dog slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall begrenses.
- b) Under ellers like forhold vil det være formålstjenlig at kommunen fordeler låneopptakene på flere långivere.
- c) Et enkeltlån kan ikke utgjøre mer 25 % av kommunens samlede gjeldsportefølje

7.8 Rapportering

Rådmannen skal i forbindelse med kvartalsrapporteringen per 31. mars og per 30. september rapportere på status for gjeldsforvaltningen. I tillegg skal rådmannen etter årets utgang rapportere til kommunestyret med hensyn på utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

For gjeldsforvaltningen skal det rapporteres om følgende:

- Opptak av nye lån (inkl. avtaler om finansiell leasing) så langt i året.
- Refinansiering av eldre lån så langt i året.
- Sammensetning av låneporteføljen fordelt på ulike typer passiva
- Løpetid for passiva.
- Pålydende verdi, samlet og fordelt på ulike typer passiva
- Vesentlige markedsendringer.
- Endringer i risikoeksponering.
- Markedsrenter og egne rentebetingelser.
- Rådmannens beskrivelse og vurdering av avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet.
- Spesifikt opplyse om verdien på lån som forfaller og som må refinansieres innen 12 måneder

8.0 Forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva

Torsken kommune har per dags dato ingen langsiktige finansielle plasseringer. Dersom det blir aktuelt for kommunen å foreta slike langsiktige finansielle plasseringer, må finansreglementet endres og vedtas i kommunestyret på nytt.

9.0 Vurdering og kvalitetssikring av finansiell risiko

9.1 Konstatert av avvik

Ved konstatert av avvik mellom faktisk finansforvaltning og finansreglementets rammer skal slikt avvik umiddelbart lukkes. Avviket slik det har fremstått, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket dersom dette er større enn NOK 1 000 000, skal uten ugrunnet opphold rapporteres til kommunestyret sammen med forslag til rutineendringer som vil redusere sannsynligheten for slikt avvik i fremtiden.

Dersom den konstaterte økonomiske konsekvens av avviket er mindre enn NOK 1 000 000, kan slik rapportering utestå til neste ordinære finansrapportering til kommunestyret.

9.2 Risikovurdering

Det skal til hver rapportering til kommunestyret gjøres følgende adskilte risikovurderinger:

- Renterisikoen for plassering av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål og gjeldsporteføljen sett i sammenheng med en «netto» gjeldsbetraktning som viser kommunens renterisiko angitt i NOK ved en 1 % andel generell endring i rentekurven.
- Med renterisiko menes risikoen for endringer i verdien av eiendeler, gjeld, egenkapital som følge av renteendringer.
- Refinansierings og likviditetsrisiko er risikoen for at kommunen ikke klarer å refinansiere lån som forfaller. Risikoen håndteres på daglig basis. Refinansiering av låneforfall skal planlegges.

9.3 Kvalitetssikring

Finansforskriften pålegger kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurdere om finansreglementet legger rammer for en finansforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i finansforskriften.

Kommunen skal sørge for at rutiner er etablert og etterleves slik at finansforvaltningen utøves i tråd med finansreglementet, gjeldende lover og forskrifter med merknader, og at rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko, og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet.

Rådmannen pålegges ansvar for at slike vurderinger innhentes eksternt eller gjennom kommunerevisjonen.

Kvalitetssikring av finansreglementet skal finne sted ved hver endring av reglementet, og før kommunestyret vedtar nytt, endret finansreglement. I denne sammenheng skal det også rapporteres på utført kvalitetssikring av rutinene.

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet i Torsken	50/18	22.05.2018

Økonomirapport 1. kvartal 2018

Rådmannens innstilling

Økonomirapporten for 1. kvartal 2018 blir tatt til orientering.

Saksopplysninger

Økonomirapporten for 1. kvartal forklarer den økonomiske situasjonen til Torsken kommune. Rapporten blir sikrere jo lenger ut i året man kommer. Økonomirapporten for 1. kvartal bekrefter at det er variasjoner i driften på de ulike rammeområdene. Økonomien i Torsken kommune jobbes det kontinuerlig med, og det er et tema som blir tatt opp på ledermøtene i kommunen. Budsjettet er periodisert, og det er viktig med budsjettdisiplin på de ulike rammeområdene for å kunne sikre en økonomisk forsvarlig drift. Totalt sett etter første kvartal har Torsken kommune sitt driftsregnskap et positivt avvik på kr 860 292.

Torsken kommune

Økonomirapport 1. kvartal 2018

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning.....	2
2.0 Hovedtall drift pr. 1. kvartal 2018.....	2
3.0 Lønnsanalyse 1. kvartal 2018.....	3
4.0 Rammeområder	3
4.1 Ramme 1 Sentraladministrasjonen.....	4
4.2 Ramme 2 Oppvekst	4
4.3 Ramme 3 Helse, omsorg og sosial.....	4
4.4 Ramme 4 Teknisk var-området.....	4
4.5 Ramme 5 Kommunale bygg.....	4
5.0 Sykefravær	4
6.0 Ramme 1 Sentraladministrasjonen.....	5
6.1 Kommunesammenslåing.....	5
6.2 Bibliotek.....	5
6.3 Kulturkafe	5
6.4 Lær annerledes	6
6.5 Fremtidige prosjekter	6
6.6 Lysløype.....	6
6.7 Turistinformasjon	6
6.8 Flyktningtjenesten.....	6
7.0 Ramme 2 Oppvekst	8
7.1 Gryllefjord oppvekstsenter	8
7.2 Medby oppvekstsenter.....	10
8.0 Ramme 3 Helse-omsorg og sosial	11
8.1 NAV Torsken og tjenester funksjonshemmede.....	11
8.2 Tiltak utenfor institusjonen.....	12
8.3 Helsestasjon.....	12
8.4 PLO.....	13
9.0 Ramme 4 og 5	14
9.1 Teknisk avdeling og bygg	14

1.0 Innledning

Økonomirapporten for 1. kvartal forklarer den økonomiske situasjonen til Torsken kommune. Rapporten blir sikrere jo lenger ut i året man kommer. Økonomirapporten for 1. kvartal bekrefter at det er variasjoner i driften på de ulike rammeområdene. Økonomien i Torsken kommune jobbes det kontinuerlig med, og det er et viktig tema som blir tatt opp på ledermøtene i kommunen. Budsjettet er periodisert, og budsjettdisiplin på de ulike rammeområdene er svært viktig for å kunne sikre en økonomisk forsvarlig drift.

2.0 Hovedtall drift pr. 1. kvartal 2018

Torsken kommune sine driftsinntekter pr. 1. kvartal 2018 var på om lag 31,7 mill. kroner, som gir et negativt avvik i forhold til budsjett på om lag 2,9 mill. kroner. Det er da tatt høyde for kjente inntekter som tilhører 1. kvartal, for eksempel integreringstilskudd, brukerbetalingar institusjon og refusjoner som blir innbetalt i ettertid.

Driftsutgiftene pr. 1. kvartal 2018 var på om lag 32,5 mill. kroner. Det gir et positivt avvik i forhold til budsjett på om lag 3,7 mill. kroner. Det er da tatt høyde for kjente utgifter som tilhører 1. kvartal. Det er i perioden betalt lisenser, forsikringer og abonnemeter for hele året.

Totalt sett etter første kvartal 2018 ligger Torsken kommune sitt driftsregnskap med et positivt avvik på kr 860 292.

Pr. 31.03.18	Budsjett	Regnskap	Avvik
Sum utgifter	36 244 190	32 489 860	-3 754 330
Sum inntekter	-34 594 665	-31 700 627	2 894 038
Netto	1 649 525	789 233	-860 292

3.0 Lønnsanalyse 1. kvartal 2018

I økonomirapportene gjennomføres det en lønnsanalyse. Bakgrunnen for dette er at kommunen gir et mangfold av tjenester til innbyggerne og spiller en viktig rolle for kommunens næringsliv. Lønnsutgiftene inkl. de sosiale utgiftene utgjør store deler av kommuneregnskapet og er derfor analysert i en egen tabell nedenfor.

Lønnsanalyse pr. 1. kvartal 2018			
	Regnskap	Budsjett	Avvik
Fast lønn	12 236 672	12 783 556	-546 884
Vikarutgifter	691 540	198 044	493 496
Lønn ekstra arbeid	200 505	303 345	-102 840
Øvrige lønnsutgifter	375 698	412 365	-36 667
Lønn renhold	677 340	626 636	50 704
Overtidslønn	96 157	-	96 157
Lønn politikere	247 005	256 061	-9 056
Sum lønn	14 524 917	14 580 007	-55 090
Pensjonspremie	2 646 383	3 118 338	-471 955
Arbeidsgiveravgift	916 321	851 198	65 123
Refusjon sykelønn/annet	-1 113 062	-968 159	-144 903
Netto lønnskostnader	16 974 559	17 581 384	-606 825

4.0 Rammeområder

På de ulike rammeområdene får vi følgende tabell:

Netto utgift pr. rammeområdet pr. 31.03.18			
Ramme	Regnskap	Budsjett	Avvik
Setrale styringsenheter og fellesutgifter	4 083 757	4 044 755	39 002
Oppvekst	6 243 827	6 224 694	19 133
Helse-omsorg-sosial	9 565 143	9 850 475	-285 332
Teknisk	1 156 835	1 164 521	-7 686
Bygninger	881 252	1 287 419	-406 167
Sum	21 930 814	22 571 864	-641 050

Totalt sett for første kvartal på de ulike rammeområdene er det et positivt avvik på kr 641 050. Dette er etter korreksjoner i forhold til lisenser, abonnementer og forsikringer som er betalt for hele året. Refusjoner for gjesteelever, sykelønnsrefusjoner og tilskudd er det korrigeret for.

Ramme 1 (sentraladministrasjonen) og 2 (oppvekst) har negative avvik i forhold til budsjett. Ramme 3 (helse), 4 (teknisk etat) og 5 (bygg) har positive avvik i forhold til budsjett. Rapporten ble låst i Visma 12. april 2018. Rådmannen vil foreta administrative budsjettreguleringer innenfor den enkelte ramme etter behov.

4.1 Ramme 1 Sentraladministrasjonen

Ramme 1 har et negativt avvik på kr 39 002. På ramme 1 er det tatt med kjente inntekter, tilskudd og overføringer som ennå ikke er mottatt.

4.2 Ramme 2 Oppvekst

Ramme 2 har et negativt avvik på kr 19 133. Begge skolene og barnehagene i Torsken kommune går bra. Voksenopplæringen har et merforbruk etter første kvartal. Grunnen til det er at høsten 2018 er det budsjettert med mindre ressurser på voksenopplæringen på grunn av færre elever i introduksjonsprogrammet. Det forventes at avviket på rammeområdet to vil jevne seg ut i løpet av året.

4.3 Ramme 3 Helse, omsorg og sosial

På ramme 3 har vi et positivt avvik på kr 285 332. På sykehjemmene er det tatt høyde for brukerbetaling på institusjon og refusjoner fra staten som vil komme senere. Gryllefjord Sykehjem og Sifjord sykehjem går totalt ut i balanse etter 1. kvartal. Budsjettet på ansvaret barnevern må økes. Ansvaret Helsesøster har et mindreforbruk på grunn av at helsesøsteroppgavene har blitt utført på timesbasis. Monica Almestad begynner i jobben som helsesøster i Torsken kommune fra 01.06.18. Mindreforbruk på Nav skyldes i hovedsak økt lønnsrefusjon fra Nav Troms på lederlønn.

4.4 Ramme 4 Teknisk var-området

Ramme 4 har et mindreforbruk på kr 7 686.

4.5 Ramme 5 Kommunale bygg

På ramme 5 har vi et mindreforbruk på kr 406 168. Budsjettet på dette rammeområdet knyttet til vedlikehold på kommunale bygg er ikke benyttet så tidlig på året. I tillegg er måleravlesningene på kommunale avgifter på noen av de kommunale byggene blitt lavere i regnskapet i forhold til budsjettet.

5.0 Sykefravær

Oversiktene under viser fordelingen mellom legemeldt sykefravær og egenmeldinger innenfor de ulike rammeområdene i Torsken kommune per 1. kvartal 2018.

Sykefravær 1. kvartal 2018 i prosent			
Ramme	Legemeldt	Egenmelding	Samlet
Setrale styringsenheter og fellesutgifter	3,3	4,5	8,6
Oppvekst	3,5	5,2	8,8
Helse-omsorg-sosial	6,0	4,3	10,9
Teknisk/bygninger	1,8	3,6	5,5
Torsken kommune	4,3	4,7	9,4

Rapportering fra virksomhetene

6.0 Ramme 1 Sentraladministrasjonen

Tjenesteproduksjon i forhold til vedtatte forutsetninger og planer:

6.1 Kommunesammenslåing

Berg, Lenvik, Tranøy og Torsken kommune danner en ny kommune den 01.01.2020. Målet med sammenslåinga er å få en større og mer robust kommune. Det legges ut informasjon om sammenslåingsprosessen på hjemmesiden til den nye kommunen, og adressen til nettsiden er som følger: senja2020.no. Prosjektleder for kommunesammenslåinga er Hogne Eidissen. Eidissen blir da også framtidig rådmann for Senja kommune fra 01.01.2020.

Den 23. april ble det avholdt folkemøtet på Medby skole. Det var en stor og engasjert forsamling som stilte på møtet. Det kom mange gode innspill til byggingen av Senja kommune, både utfordringer og muligheter ble diskutert på møtet. Elevene på Medby oppvekstsenter ordnet med vafler og kaffe, og bidro med sine tanker om hva som er viktig for dem når man skal bygge en ny kommune.

Den 25. april ble det avholdt folkemøtet på Løven ungdomshus i Gryllefjord. Det var godt oppmøtet på folkemøtet med en engasjert forsamling. Det kom fram på folkemøtet mange gode tanker om hvordan man skal ivareta nærmedemokratiet i kommunen. Det ble servert kaffe og vafler.

6.2 Bibliotek

Torsken kommune er fortsatt en mottaker av kulturfondbøker fra kulturrådet. En avtale som er gratis for Torsken kommune og som gir oss cirka 1500 nye bøker hvert år. Verdien av dette utgjør cirka kr 700.000. Utlånsstatistikken er økende hver måned, både lokalt og på fjernlån fra andre biblioteker.

Biblioteket har i første kvartal hatt en del nye prosjekter. I samarbeid med skøytebanen i Gryllefjord har biblioteket anskaffet 12 par skøyter til utlån. I tillegg lånes det også ut ishockeykøller. Utlånsfunksjonen i Gryllefjord er tillitsbasert hvor barn og unge selv henter og leverer tilbake skøytene/ishockeykøller i biblioteket. Aktiviteten har vært svært høy, både på utlånsbiten og på skøytebanen.

6.3 Kulturkafe

Biblioteket har i samarbeid med flykningstjenesten en kulturkafe på mandager hvor det er forskjellige aktiviteter basert på lokale initiativ.

Et eksempel er mandagen Syrerene hadde en svært lærerik presentasjon av Syria, matkultur, kunst og dans. Vel 50 fremmøte deltok på denne mandagen hvor det ble servert 8-10 kakesorter, 5-6 enkle matretter for å få en anelse av hvordan matkulturen og smaken av Syria er. Det ble fremføring av musikk og dans.

Biblioteket er en av de få møteplassene i Gryllefjord som er tilgjengelig for alle, og bruk er viktig for samfunnsbygging.

Nye ideer og utvikling er på trappene. Eksempelvis kan det nevnes arkivlagring for organisasjoner og foreninger og en utlånsentral for utstyr.

6.4 Lær annerledes

Et nytt prosjekt som er i utredningsfasen er «lær annerledes» som er en foreløpig arbeidstittel.

Det vi vet, noe som ikke er spesielt for Torsken kommune, men for alle kommuner og alle elever er at vi lærer forskjellig. Noen leser raskere, noen trenger en annen bok enn det som er standardisert, noen foretrekker lydbøker osv.

Torsken kommune har tilgang på alt av undervisningsmaterieell, uansett hva det måtte være. Enten gjennom Nasjonal biblioteket, pedagogisk senter, Universitet, høyskoler, utdanningsdirektoratet osv. I tillegg er det gratis. Lokalet er tilgjengelig, vi må bare se på ulike løsninger (flytte litt rundt) for å kunne tilpasse og det er viktig med samarbeid på tvers av sektorene.

I kommuneplanens samfunnsdel har vi blant annet dette målet:

«Alle barn som vokser opp i Torsken kommune opplever trygghet, mestring, utvikling og læring»

En ting som bør være viktig, det er fritt å love, men ikke fritt å holde.

6.5 Fremtidige prosjekter

Det skjer mye i Torsken kommune, og ikke minst med den kommende kommunesammenslåingen. Mange prosjekter vil bli tilpasset til Senja kommune, men vi må også ha stort fokus på det lokale. Det er her vi skal bo, leve og virke.

6.6 Lysløype

I samarbeid med Wilsgård og Arctic filet jobbes det mot lysløype i Torsken kommune. Kommunen bidrar med koordinering mot blant annet Telenor og Statens vegvesen. Lysløypen skal være klar til neste snøfall.

6.7 Turistinformasjon

Det er i gang full planlegging til årets turistinformasjon. Fjoråret var godt besøkt og vi gjør noen endringer for å tilpasse turistinformasjonen enda bedre. Turistinformasjonen vil være åpent fra medio juni til medio august.

6.8 Flyktningtjenesten

Det ble politisk vedtatt at Torsken kommune skulle bosette ti flyktninger i årene 2014, 2015 og 2016. I tillegg ble det bestemt at vi skulle ta imot fire overføringsflyktninger fra Syria.

Vi har nå pr dags dato bosatt 62 flyktninger, stort og smått. Det har vært store familiegjenforeninger, derfor er antall flyktninger kommet opp i 62 stk. Bosettingen er fordelt på Torsken og Gryllefjord. Det er viktig at flyktningene blir bosatt i nærheten av kommuneadministrasjonen, offentlige kontorer, voksenopplæring, butikk og offentlig kommunikasjon når de er i introduksjonsprogrammet.

Man ser at antall flyktninger i nord kommunen har stor betydning for opprettholdelse og behov for resursene i barnehage og skole. Samtidig er flere av de voksne ferdig i programtiden og er videre i jobb eller utdanning. Man har hittil gode resultater i forhold til sysselsetting etter ferdig program, det har også vært stor etterspørsel fra bedrifter i nord kommunen om sesongarbeidere og flere er inne i arbeid når det er behov. Det er viktig at næringslivet blir en naturlig del av en fremtidig bosetningsprosess.

Det er videre politisk bestemt at Torsken kommune og skal bosette 10 flyktninger i året i de neste tre årene 2017 - 2019. Status nå er at tilgangen på flyktninger er veldig redusert og signalene fra sentrale hold er at små kommuner ikke vil bli prioritert i bosettingssammenheng. Det vil med andre ord si at fremtidig bosetting i Torsken kommune sannsynligvis blir fraværende. Dette vil igjen føre til store utfordringer i forhold til økonomi og opprettholdelse av tjenesten slik den fremstår i dag. Også i forhold til voksenopplæringen vil det være færre elever.

Det vil samtidig være viktig å ta vare på de flyktningene som er bosatt i kommunen, med henhold til jobb og integrering. Også når det gjelder opprettholdelse av innbyggere. Dette bør bli en prioritert oppgave i introprogrammet hvor fokuset bør ligge i jobberelatert opplæring. Og videreutdanning innen arbeidsrettede oppgaver i kommunen. Det er her viktig at flyktningtjenesten og voksenopplæringen tilpasser et opplegg som forenes med disse behov. Alle nyankomne innvandrere mellom 18 og 55 år blir tatt opp i introduksjonsprogrammet når de bosettes i kommunen. Introduksjonsordningen og opplæring i norsk og samfunnskunnskap er regulert i lov 4. juli 2003 nr. 80 (introduksjonsloven)

Rammene for disse to ordningene er fastsatt i loven og skal følges av alle kommuner og andre. Introduksjonsordningen består av to hovedelementer, introduksjonsprogrammet og introduksjonsstønad. Kommunen har en plikt til å sørge for hhv. introduksjonsordning og opplæring i norsk og samfunnskunnskap til personer i målgruppen, dette er altså en lovpålagt oppgave for kommunene. Kommunen kan dermed ikke velge å ikke tilby disse to ordningene i tråd med introduksjonslovens rammer.

Flyktning tjenesten består i dag totalt av to 100% stillinger. To 50% miljøarbeider, som er besatt av Line Eide og Sverre Andreassen, 50% programveileder, Linda Wilsgård og 50% flyktningkonsulent, Linda Wilsgård.

En begynner å få kunnskap og erfaring i tjenesten, og har fått på plass mange gode rutiner både på individ og systemnivå. Økonomien i flyktning tjenesten er særdeles god. En har hatt god

økonomisk styring, og har vist måtehold. En er avhengig at det bosettes videre for å opprettholde økonomien

Økonomi

Ramme 1	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik i kroner	Forventet avvik pr 31.12.18
Sentraladministrasjonen	4 083 757	4 044 755	39 002	0
	4 083 757	4 044 755	39 002	0

7.0 Ramme 2 Oppvekst

7.1 Gryllefjord oppvekstsenter

Tjenesteproduksjon i forhold til vedtatte forutsetninger og planer:

Etter første kvartal nærmer Gryllefjord skole seg slutten av skoleåret 2017-2018. Vi drifter etter gjeldende lover (Opplæringsloven og Barnehageloven), samt de forskrifter som følger av disse. Undervisningen har vært tuftet på opplæringsplanene og årsplanene som ble godkjent høsten 2017, og de kompetanse-, lærings- og ferdighetsmål disse var tuftet på, i henhold til Kunnskapsløftet. I barnehagen har de jobbet etter godkjente årsplaner og mot de mål de har satt seg for barnehageåret.

På skolen og i barnehagen har rettighetslevene fått en tett og god oppfølging. Tre av våre 10.klasinger driver med alternativ opplæring i form av at de driver en elevbedrift som

produserer søppelskur for salg. De har ordnet med startkapital selv og salget har gått greit og de tjener penger. Det har vært gjennomført ressursteam og møter med PPT i henhold til planen.

I barnehagen har tema vært eventyr og snø, og det har vært feiret karneval, soldag og barnehagedagen.

I forbindelse med et stort antall elever fra andre kulturer har skolen fortsatt stort fokus på relasjonsbygging og mobbing. Skolen fikk tre nye elever fra Syria i januar, dette har krevd en del omlegging av våre rutiner og krever fortsatt ekstra styrking i forhold til disse. En av skolens ansatte gikk i begynnelsen av mars ut i lengre sykemelding på grunn av utskifting av hofte. Vi har vært så heldige å få inn Grethe Pedersen som vikar ut skoleåret. Ved månedsskiftet mars/april har ytterlig en ansatt gått ut i 100% sykemelding. Dette gjør hverdagen utfordrende da det er vanskelig å finne vikar når det blir sykemelding av lærer over lengre tid.

Skidag ble avvirket på Torskenskarret i mars til stor glede for alle.

Økonomi

Kort gjennomgang av regnskap i forhold til budsjett:

Ansvar	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik i kroner	Forventet avvik pr 31.12.18
Gryllefjord skole	2 347 320	2 428 824	- 81 504	0
Gryllefjord barnehage	1 306 013	1 299 080	6 933	0
	3 653 333	3 727 904	-74 571	0

Endringer innenfor egen budsjetttramme:

Virksomheten har gode rutiner på å følge med forbruket. Jevnlige kontroller gjør at virksomheten har god kontroll på driften.

Personal/HMS

Årsak	Antall dager fravær
Permisjoner	8 dager
Sykemeldinger	100% 15 dager, 60% 38 dager
Egenmeldinger	32 dager

7.2 Medby oppvekstsenter

Tjenesteproduksjon i forhold til vedtatte forutsetninger og planer:

Første halvdel av vårsemesteret ved Medby oppvekstsenter er nå tilbakelagt. Det har vært hektiske måneder, men både barnehage og skole arbeider i tråd med lover og forskrifter.

Ved Medby oppvekstsenter har vi fire kontaktlærere som deler ansvaret for de 10 klassene vi har. Gjennom gode opplæringsplaner og tett oppfølging prøver vi å gi elevene best mulig grunnlag for å nå faglige målsettinger. Elevene har hatt fagsamtaler med faglærerne, og det ble i mars gjennomført utviklingssamtaler der både elever, foreldre og lærere deltok.

I barnehagen har det vært arbeidet med mikroprosjekter med fokus på realfag. I barnehagens rammeplan er natur, miljø og teknologi samt antall, rom og form to av sju fagområder. Barn skal få være utforskere i sin egen hverdag og erfare nytten av å bruke fagkunnskap og teknologi til å løse stadig mer avanserte problemer og oppleve gleden ved å finne tilfredsstillende svar. Vi opplever at barna er nysgjerrige, og liker å arbeide på en utforskende måte.

I årets første måneder har vi hatt langtidssykemeldinger på skolen som skaper utfordringer for den daglige driften. Vi har liten tilgang på vikarer, noe som gjør at en del ansatte må påta seg ekstra oppgaver. I barnehagen har fraværet vært stabilt, med få ansatte borte fra jobb.

Vi har lyst ut to stillinger. En ved barnehagen, og en ved skolen. Vi søker etter personer som er engasjert, har godt humør og er motivert i direkte arbeid med barn, i samarbeid med andre ansatte og foreldre. Vi mener at vi kan tilby en spennende arbeidsplass med komplekse, varierte og utfordrende arbeidsoppgaver. Et godt arbeidsmiljø med kompetente og dyktige medarbeidere.

Økonomi

Ansvar	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik i kroner	Forventet avvik pr 31.12.18
212(Medby skole)	1 529 001	1 551 391	- 22 390	0
242(Medby barnehage)	620 425	666 794	- 46 368	0
Totalt	2 149 426	2 218 185	- 68 758	0

Endringer innenfor egen budsjetttramme:

Virksomheten har gode rutiner på å følge med forbruket. Jevnlige kontroller gjør at virksomheten har god kontroll på drifta. Vi har bedt om en budsjettregulering da det er budsjettert med en gjesteelev som er flyttet, samt at vi har en ansatt som går av med pensjon i juli som vi har lønnstilskudd på. Samlet beløp det søkes budsjettregulering på er kr 190.000.

Personal/HMS

Legemeldt sykefravær er gått opp ved Medby oppvekstsenter. Vi har en liten endring i egenmeldinger og permisjoner.

Årsak	Antall dager fravær
Permisjoner	2 dager
Sykemeldinger	39 dager 100% 13 dager 57%
Egenmeldinger	2 dager

8.0 Ramme 3 Helse-omsorg og sosial**8.1 NAV Torsken og tjenester funksjonshemmede****Tjenesteproduksjon i forhold til vedtatte forutsetninger og planer:**

NAV arbeider fremdeles målrettet for å hjelpe mottakere av økonomisk sosialhjelp ut i inntektsgivende arbeid eller aktivitet og selvforsørgelse, noe vi delvis lykkes med. Det er arbeids og tidkrevende å gjøre endringsarbeid for den enkelte bruker. Vi har også hatt fokus på å hjelpe brukerne med å se muligheter og løsninger for hjelp til selvhjelp.

Ansaret «tiltak for funksjonshemmede» er uten store endringer.

Økonomi

Mindreforbruk på ansvar 311 skyldes i hovedsak økt lønnsrefusjon fra NAV Troms på lederlønn. På enkeltpost bidrag sosial omsorg er det forventet merforbruk som for hele 2018 vil kunne bli cirka 150 000. Ansvar 311 og 312 forventes at skal gå i balanse med interne budsjettreguleringer innen årets slutt.

Ansvar	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik i kroner	Forventet avvik pr 31.12.18
311 (Sosialtjenesten)	212 145	303 088	-90 942	0
312 (Tiltak funksjonshemmede)	99 233	113 502	-14 269	0
Totalt	311 378	416 590	-105 211	0

Personal/HMS

Årsak	Antall dager fravær
Permisjoner	0
Sykemeldinger	0
Egenmeldinger	0

8.2 Tiltak utenfor institusjonen**Tjenesteproduksjon i forhold til vedtatte forutsetninger og planer:**

Individrettet tiltak er kostnadskrevenende og pr. i dag kjøper Torsken kommune heldøgntiltak for to personer. Kommunen har mottatt ytterligere en henvendelse som vil kunne utløse store kostnader. Tiltak utenfor institusjonen er uten store endringer. Ansvarene 380 og 312 må sees i sammenheng.

Økonomi

Ansvare	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik i kroner	Forventet avvik pr 31.12.18
380 (Tiltak utenfor institusjon)	1 055 060	1 125 071	-70 010	0
Totalt	1 055 060	1 125 071	-70 010	0

Personal/HMS

Årsak	Antall dager fravær
Permisjoner	0
Sykemeldinger	0
Egenmeldinger	0

8.3 Helsestasjon**Tjenesteproduksjon i forhold til vedtatte forutsetninger og planer:**

Helsesøster har fra 20.11.17 tatt helsesøsteroppgaver på timebasis i Torsken kommune.

Fra 01.06.18 vil helsesøster starte i 100% stilling i kommunen. Vi ønsker Monica Almestad velkommen tilbake i jobben som helsesøster i Torsken kommune. Oppgaver første kvartal har vært oppfølging i skolehelsetjenesten og kontroller på helsestasjon.

Økonomi

Ansvar	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik i kroner	Forventet avvik pr 31.12
323 Helsestasjon	25 703	130 903	-105 200	0
Totalt	25 703	131 903	-105 200	0

8.4 PLO

Tjenesteproduksjon i forhold til vedtatte forutsetninger og planer:

PLO gir tjenester til pasienter på sykehjemmet og i hjemmetjenesten etter gjeldende lovverk og vedtak. Ved Sifjord sykehjem har vi 14 rom, de har vært dekket første kvartal. Ved Gryllefjord sykehjem er det 15 rom, de har vært dekket første kvartal. I PLO nord gis det flere tjenester i hjemmet enn i PLO sør.

I ledige stunder leser personalet for pasientene, vi har lånt bøker fra biblioteket. Ellers gjøres det aktiviteter som trim med fysioterapeut, baking o.l. Vi har regelmessige andakter og gudstjenester på sykehjemmet, dette annonseres.

Ansatte og ledelsen følges fortsatt opp av arbeidslivssenteret Nav, vi jobber med arbeidsmiljøet. I PLO nord er dialogspillet gjennomført.

Økonomi

Ansvar 361/ 362: Det har vært en del langtidssykemeldte og korttidsfravær i denne perioden. Vi har i lag med ansatte vurdert behovet for å innleie vikarer til hver vakt.

Ansvar 371/372: Det er i ressursstyring (turnusprogram) budsjettet på disse ansvar, men når det gjøres endringer og eventuelt settes inn vikarer, blir dette gjeldende i ansvar 361 og 362.

Vi vil etterstrebe å jevnlig kontrollere tall for drifta. Vi gjør månedlige kontroller, hvor forbruket sees på.

Ansvar	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik i kroner	Forventet avvik pr 31.12
362(Sifjord sykehjem)	3 006 972	2 738 224	268 748	0
372(hjemmetjenesten)	460 852	478 264	-17 412	0
Totalt	3 467 824	3 216 488	251 336	0

Ansvar	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik i kroner	Forventet avvik pr 31.12
361 (Gr.fjord sykehjem)	2 475 516	2 773 987	-298 471	0
371(hjemmetjenesten)	477 582	433 554	44 028	0
Totalt	2 953 098	3 207 541	-254 443	0

Personal/HMS

PLO sør (Sifjord)

Årsak	Antall dager fravær
Permisjoner med lønn	24
Sykemeldinger	96
Egenmeldinger	50
Ferie	48

PLO nord (Gryllefjord)

Årsak	Antall dager fravær
Permisjoner med lønn	11
Sykemeldinger	117
Egenmeldinger	46
Ferie	4

9.0 Ramme 4 og 5

9.1 Teknisk avdeling og bygg

Tjenesteproduksjon i forhold til vedtatte forutsetninger og planer:

Bengt Richardsen er engasjert i arbeid med saker som gjelder kart og oppmåling. Bjørn Lauransen utfører noen bygge- og delingssaker.

Planprogram Vann og avløp

I 2017 fikk Torsken kommune tildelt kr. 300 000,- for utarbeidelse av planprogram for kommunens vann- og avløpssystem. Arbeidene skulle egentlig være startet i 2017 med ferdigstillelse ved årsskiftet 2018. Det ble innvilget en utsettelse og forslag til planprogram ble påbegynt i november 2017. Det er opprettet en styringsgruppe samt en prosjektgruppe som skal arbeide med planen som er beregnet ferdig høsten 2018.

Bygging av rensesanlegg på Gryllefjord vannverk.

Gryllefjord vannverk har i dag ikke rensing av vannet i form av UV anlegg. Det har vært et pålegg fra mattilsynet siden 2014 om etablering av dette. Prosjektet ble først utlyst i 2015, hvor det kom inn ett tilbud. På bakgrunn av lite ressurser på teknisk avdeling, samt lite sammenligningsgrunnlag siden det kun var en tilbyder ble prosjektet utsatt. Status i dag er at prosjektet i disse dager skal legges ut på Doffin med planlagt oppstart tidlig vår 2018 og ferdigstillelse på senhøsten 2018.

Ny vannledning til Grunnfarnes.

Dette prosjektet ble også utlyst i 2015, her kom det inn ett tilbud på utførelse. Tilbyder gikk imidlertid konkurs før oppstart og prosjektet måtte utsettes.

Status på dette prosjektet er at det legges ut på Doffin i disse dager med planlagt oppstart våren 2018 og ferdigstillelse på senhøsten 2018.

Vedlikehold vannledninger i Gryllefjord.

Det har de siste årene vært en del større lekkasjer på ledningsnett i Gryllefjord. Ledningsnett er gammelt og den største grunnen til lekkasjene er at det ikke er riktige omfyllingsmasser rundt ledningsnett. Ledningsnett ligger i veien og omfyllingsmassene er til dels store steiner som presser på ledningene ved telehiv og kjørebeklastning. Planen er å bruke avsatte midler på fond til å skifte ut deler av ledningsnett samt kummer og ventiler for å unngå lekkasjer i fremtiden. Arbeidet med kartlegging av kritiske punkter er påbegynt og prisforespørsel vil gå ut i april 2018.

Tilstandskontroll Gryllefjord skole.

Gryllefjord skole bærer preg av slitasje og er langt fra den standard et skolebygg bør være i dag. Det er vanskelig å holde jevn temperatur i bygget og ventilasjonen er meget dårlig.

Det er planlagt å gjennomføre en tilstandskontroll på skolebygget som vil vurdere om det bør renoveres eller bygges ny skole, basert på kostnadsnivå. Alle tekniske bygningsdeler vil bli vurdert.

Ny vannledning fra Gryllefjord til Torsken

Det skal prosjekteres en ny vannledning fra det nye rensaneanlegget som bygges i Gryllefjord og over skaret frem til høydebassenget i Torsken. Dette for å trygge vanntilførselen til innbyggere og industri. Det er lite vann å hente i dagens magasin som forsyner Torsken og ved langvarig tørke kan vannmangel bli en realitet.

Oppgradering kommunal vei i Torsken

Veien fra butikken og frem til slakteriet og filetfabrikken i Torsken er ikke bygget for den belastningen den i dag er utsatt for. Det skal prosjekteres å traue ut hele veien og fylle inn masser som vil gjøre veien sterk nok for den tungtrafikken som foregår der i dag. Samtidig vil det bli prosjektert inn ny vann og avløpsledning i veien.

Økonomi

Ramme 4 og 5 på teknisk etat går økonomisk bra.

Ramme	Regnskap	Revidert budsjett	Avvik i kroner	Forventet avvik pr 31.12.18
Ramme 4 Teknisk	1 156 835	1 164 521	- 7 686	0
Ramme 5 Bygninger	881 252	1 287 419	- 406 168	0
	2 038 087	2 451 940	- 413 854	0

Det blir gjort månedlige kontroller på ramme 4 og ramme 5. I tillegg blir det rapportert kvartalsvis om den økonomiske situasjonen på ramme 4 og 5 til formannskap og kommunestyret.

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret i Torsken	12/18	24.04.2018
Formannskapet i Torsken	51/18	22.05.2018

Søknad om dispensasjon fra byggegrense 34/47

Rådmannens innstilling

Det gis ikke dispensasjon fra avstandsbestemmelsen i pbl. § 29-4 for oppføring av veranda på eiendommen 34/47 i Sifjord.

Saksprotokoll i Kommunestyret i Torsken - 24.04.2018

Behandlingsinformasjon

Omforent forslag ble framlagt:

Administrasjon bes framskaffe juridisk /byggeteknisk vurdering av saken før den legges fram for formannskapet/planutvalget.

omforent forslag ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling

Det gis ikke dispensasjon fra avstandsbestemmelsen i pbl. § 29-4 for oppføring av veranda på eiendommen 34/47 i Sifjord.

Vedtak

Administrasjon bes framskaffe juridisk /byggeteknisk vurdering av saken før den legges fram for formannskapet/planutvalget.

Saksopplysninger

Asmunn Arnesen har søkt om dispensasjon fra avstandsbestemmelsen i pbl. § 29-4 til oppføring av altan på eiendommen 34/47 i Sifjord.

Sakens bakgrunn og forhistorie forutsettes god kjent for kommunestyret. Det vises også til vedlagte brev fra Fylkesmannen.

Kommunens tidligere vedtak i saken er opphevet og søknaden skal behandles som en dispensasjonssak fra avstandsbestemmelsen i pbl. 29-4.

Vurdering

Søker Asmund Arnesen har søkt om dispensasjon fra avstandsbestemmelsen i pbl. §29-4 til oppføring av veranda på eiendommen 34/47.

Dispensasjon kan ifølge pbl. § 19-2 bare gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, ikke blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering. Det må foreligge en klar overvekt av hensyn som taler for dispensasjon. Når hensynene bak bestemmelsen det søkes dispensasjon fra fortsatt gjør seg gjeldende med styrke, vil det normalt ikke være anledning til å gi dispensasjon.

Dette er klare retningslinjer for behandling av denne type søknader.

I søknaden om dispensasjon legger søker vekt på at den nye inngangen gir lettere adkomst da trappen er kortere enn den gamle, at beboerne ikke blir yngre og at den gamle murtrappen derfor var vanskelig tilgjengelig i forhold til den nye. Søker viser også til estetiske hensyn med den nye trappen. Inngangsdør er flyttet i forhold til den opprinnelige trappen.

Som nevnt ovenfor skal fordelene med tiltaket være klart større enn ulempene hvis en dispensasjon skal innvilges. At den nye trappen er litt kortere enn den gamle kan ikke i seg selv sies å være en vesentlig fordel. Hadde dette vært snakk om en rullestolrampe istedenfor trapp ville fordelene blitt vurdert som større. Estetiske hensyn vil heller ikke være en klart større fordel da det den blir tett inntil naboeiendommen og vil virke dominerende på kort avstand. Det er også kun naboeiendommen som blir påvirket estetisk da fasaden ligger mot denne. At inngangsdøren er flyttet kan ikke ses på som en vesentlig fordel da den kun er flyttet litt til siden på samme vegg.

Summert vil da fordelene med denne utbyggingen være at det er mer plass utenfor døren enn det var på toppen av den gamle betongtrappen (repo) og at tiltaket derfor har gjort det sikrere å gå inn og ut av huset.

Tiltaket det her er snakk om er en trapp/veranda med største høyde i nedkant på ca 2 meter.

Oppå dette kommer rekkverk på ca. 1 meter. Selve veggen med inngangsdør og vinduer omfattes ikke av tiltaket og er dermed ikke nærmere nabotomt enn opprinnelig.

Reguleringsplanen for området tar altså utgangspunkt i vegglivet på huset for byggegrense.

Man kan si at tiltaket er ikke nærmere naboeiendom enn opprinnelig betongtrapp var i utgangspunktet, men med en største høyde på 3 meter, inkludert rekkverk, vil dette virke ganske mye mer dominerende enn den opprinnelige betongtrappen. Siden vegglivet er utgangspunkt for byggegrense kan det ikke juridisk forsvares at man bygningsmessig ikke er nærmere naboeiendommen enn tidligere.

Naboen begrunner klagen med at tiltaket kun er 3 meter fra stuevinduet og gir dermed fritt innsyn, samt at det forringer lys, luft og rom følelse.

Det er ikke tvil om at trappen/verandaen er blitt ganske mye større og høyere. At man kan stå på verandaen og se inn i nabohuset kan nok beskrives som en ulempe selv om husene er så tett sammen at dette nok like gjerne kunne skjedd om tiltakshaver sto på øverste trappetrinn på den gamle trappen. Den største ulempen vil nok være at fronten på verandaen og rekkverket virker mer ruvende enn tidligere og dermed påvirker lys og luftopplevelsen. Brannsikkerhet er også et moment som tidligere ikke er vurdert. Tiltaket vil øke risikoen for spredning av brann da materialet som er brukt ikke er brannhemmende.

Når man bedømmer de opplysninger søker og klager har kommet med kan man ikke si at det er en klar overvekt av hensyn som taler for at dispensasjon skal gis, noe som er en forutsetning for innvilgelse av dispensasjon.

Det skal legges til grunn at saksbehandlingen i denne saken har vært en belastning for både søker og klager, saken har versert over en lang periode, det har vært gjort formelle feil i saksbehandlingen fra kommunens side og dette har medført at saken har pågått lengre enn nødvendig. Torsken kommune har heller ikke oppfylt sine forpliktelser når det gjelder å veilede søker om hva det må søkes om og hvordan dette gjøres. Forvaltningsloven er meget klar på dette feltet og det er meget beklagelig at dette ikke er fulgt opp på en tilfredsstillende måte. Kommunen burde fra første dag ha informert om at søker måtte søke dispensasjon fra avstandsbestemmelsene og ikke sendt inn byggesøknad for behandling. Det er en stor belastning for tiltakshaver å eventuelt få et pålegg om riving etter så mange år.

Kommunen har tidligere behandlet søknad om dispensasjon 2 ganger og kommet frem til at dette kunne innvilges. Kommune gikk da ut fra at tiltaket ikke lå nærmere eiendomsgrensen enn reguleringsplanen tilsa. (basert ut fra bygningens plassering i plankart) Dette har vist seg å være en feil vurdering. Da det i reguleringsplanens bestemmelser ikke er fastsatt at inntegningen av bygningene skal være bindende for fremtidig plassering, får ikke inntegningen av bygningene rettslig betydning. Avstanden til byggegrense for nye tiltak skal derfor følge bestemmelsene i pbl. §29-4

Det anbefales at det ikke gis dispensasjon fra avstandsbestemmelsene i denne saken.

Fra: Asmund Arnesen (asmunn@gmail.com)

Sendt: 25.02.2018 21.24.53

Til: postmottak

Kopi: Anne Britt Fallsen

Emne: VS: Kopi av Fylkesmannens vedtak

Vedlegg: Kommunens vedtak oppheves.PDF

Asmund Arnesen

Gårdsveien 153

9395 Kaldfarnes

Sifjord 25.februar 2018

Til Formannskapet i Torsken kommune

Vedlegger Fylkesmannens vedtak til Torsken kommune av 07012 2017

Fylkesmannen vektlegger at kommunen ikke har fulgt veiledning og opplysningsplikt etter forvaltningsloven §§11og17.

Hvis disse regler brytes så kan dette bli vurdert som straffbar handling.

Kommunen er pliktig og gi skriftlig varsel etter forvaltningsloven, når min sak skal behandles i formannskapet.

Er blitt gjort kjent med at saken skal opp i formannskapet tirsdag 27.februar.

Jeg ber om at formannskapet setter seg godt inn i Fylkesmannens vedtak 7/12 2017, og sørger for at jeg blir varslet på riktig måte i denne saken.

Mvh

Asmund Arnesen

Torsken kommune
Herredshusveien 11
9380 GRYLLEFJORD

Klage over vedtak om pålegg om riving av veranda på gnr. 34, bnr. 47 i Torsken kommune

Vi viser til kommunens oversendelse av ovennevnte klagesak, mottatt her 4.10.2017. I tillegg viser vi til vårt foreløpige svar av 4.10.2017, samt tilleggsmerknader fra Asmunn Arnesen av 30.10.2017.

*****

Saken gjelder klage over Torsken kommunes vedtak av 23.5.2017 sak 20/17 vedtak om pålegg om riving av trapp/veranda på eiendommen gnr. 34, bnr. 47 i Torsken kommune.

Søker Asmunn Arnesen har søkt om dispensasjon fra avstandsbestemmelsen i pbl. § 29-4 til oppføring av veranda, men kommunen har ikke behandlet søknaden.

Fylkesmannen er kommet til at kommunen ikke har oppfylt sin veilednings- og opplysningsplikt etter forvaltningsloven §§ 11 og 17 i saken. Vedtaket lider dessuten av en materiell feil da kommunen feilaktig har lagt til grunn at tiltakshaver ikke har søkt om dispensasjon. Disse feilene medfører at vedtaket må oppheves som ugyldig, og hjemvises til kommunen for fornyet behandling.

Vi vil begrunne dette nærmere i det følgende.

*****

Sakens bakgrunn

Sakens bakgrunn og forhistorie forutsettes godt kjent for partene. I tillegg forutsetter vi at innhold i plangrunnlag, søknad, klage og kommunens saksfremlegg er godt kjent for partene. Vi vil i det følgende derfor kun gi et kortfattet sammendrag av de sidene av sakens bakgrunn som anses relevant i relasjon til saken slik den foreligger. Dette innebærer at vi ikke vil gjennomgå sakens historikk i sin helhet eller alle sidene av saken.

Ved søknad datert 4.10.2012 ble det søkt om tillatelse til allerede oppført «[a]ltan og nytt inngangsparti» på eiendommen gnr. 37, bnr. 47 i Torsken kommune. Det ble samtidig søkt om dispensasjon fra krav til avstand til nabogrense i gjeldende reguleringsplan. Tiltakshaver var eier av eiendommen, Asmunn Arnesen. Det aktuelle tiltaket ble oppført i 2006.

Formannskapet i Torsken kommune godkjente, i vedtak datert 31.5.2013, sak 38/13, «oppføring av altan(veranda) over betongtrapp». Søknaden ble ikke behandlet som en

dispensasjonssak, idet kommunen viste til at «[t]illatelsen gis med begrunnelse i at tiltaket ikke er ført opp nærmere naboens grense enn hva reguleringsplan for Sifjord av 22.8.1991 viser. På denne planen er bygningene tegnet inn med 4 meter mellom hverandre.» Vedtaket var fattet med hjemmel i pbl. § 20-2 første ledd bokstav a).

Vedtaket ble påklaget av eierne av naboeiendommen, Kjell og Unn Hansen, og saken ble behandlet av Fylkesmannen 27.2.2014. Fylkesmannen opphevet kommunens vedtak, under henvisning til at det omsøkte tiltak ikke var i samsvar med gjeldende reguleringsplan, og at tiltaket dermed var betinget av dispensasjon fra avstandsbestemmelsene i reguleringsplanen for å kunne godkjennes. Saken ble returnert til Torsken kommune for fornyet behandling.

Den 24.10.2014 behandlet Torsken kommune saken på nytt under sak 34/47, og innvilget dispensasjon fra krav til avstand til nabogrense i reguleringsplanen. Vedtaket ble påklaget av naboene, Kjell og Unn Hansen, og saken ble behandlet av Fylkesmannen 15.9.2015. Fylkesmannen opphevet kommunens vedtak, under henvisning til at tiltaket er avhengig av dispensasjon fra avstandskravet i pbl. § 29-4, og ikke fra reguleringsplanens byggegrensar. Vi beklaget samtidig at vi ikke så dette da vi hadde saken inne hos oss til behandling første gang. Vi anmodet avslutningsvis kommunen om at den, ved sin fornyede behandling av saken, måtte påse at de krav til begrunnelse for enkeltvedtak som følger av forvaltningslovens § 25, er oppfylt. Vi bemerket også at det forhold at naboeiendommen er plassert nærmere enn 4 meter kan være et moment i en dispensasjonsvurdering etter pbl. § 29-4. Vi ba til slutt Torsken kommune om at den ved sin fornyede behandling av saken, måtte kontakte tiltakshaver og gi veiledning om fremsettelse av søknad om dispensasjon fra avstandskravet i pbl. § 29-4.

Den 1.11.2016 sendte Torsken kommune et brev til Asmunn Arnesen, der kommunen ber Arnesen om å sende inn en ny søknad om dispensasjon fra pbl. § 29-4 innen 1.12.2016.

Asmunn Arnesen besvarte dette brevet i e-post av 3.11.2016, der han viser til sin tidligere søknad om dispensasjon, og samtidig ber kommunen om å «ferdigbehandle denne søknaden og klargjøre den slik at Fylkesmannen denne gang blir fornøyd. Videre skrev han følgende:

Jeg presiserer at saken har vært to ganger hos fylkesmann som har påpekt at det har vert formelle og juridiske feil i vedtaket.

Jeg oppfordrer teknisk og kommunen få et punktum for denne saken som har versert i altfor lang tid fram og tilbake mellom kommunen og fylkesmannen.

Jeg kommer heller ikke og søke på nytt da det blir en ny sak. Fra mitt ståsted er saken belyst nok slik den er fremstilt i tidligere søknad.

Jeg ber om en rask tilbakemelding på ovenfor.

Ønsker også at brevet blir gitt direkte til rådmann og ordfører.

Slik vi oppfatter Arnesens e-post av 3.11.2016 ber han om at hans tidligere søknad om dispensasjon av 4.10.2012 legges til grunn, og ber kommunen ta stilling til spørsmålet om dispensasjon på grunnlag av den. Han ber videre om å få en rask tilbakemelding på det ovennevnte.

I henhold til innsendt dokumentasjon innstilte deretter rådmannen, den 31.1.2017, på at det skulle sendes et varsel om pålegg om riving av veranda på eiendommen gnr. 34, bnr. 47. Av

varselet fremgår at tiltakshaver i brev av 1.11.2016 ble oppfordret til å sende inn ny søknad om dispensasjon fra pbl. § 29-4, og at tiltakshaver i e-post av 3.11.2016 ba kommunen om å ferdigbehandle byggesøknaden, samtidig som han opplyste om at han ikke er enig i at han skal sende en ny søknad, og at han mente at kommunen allerede hadde fått nødvendig dokumentasjon til å ferdigbehandle saken.

Hvorvidt dette varselet ble sendt ut til Asmunn Arnesen er ukjent for oss.

Den 3.3.2017 sendte Asmunn Arnesen ut nabovarsel til naboen, Unn Hansen. Av varselet fremgår at nabovarselet gjelder:

Oppføring av altan fasadeendring med nytt inngangsparti. Disp. gjelder avstand til nabogrense. Tiltaket er ferdigstilt i 2006.

Den 3.4.2017 sendte Torsken kommune et brev benevnt «Melding om vedtak» til Advokathuset Nord AS. I brevets overskrift står det imidlertid «varsel om pålegg om riving av altan på GNR/BNR 34/47. Under varselet står det videre «Vedtak FS», mens innholdet i brevet lyder som følger:

Saka utsettes til formannskapetets møte 23.mai 2017, for å få en grundig gjennomgang av saka og redegjørelse fra administrasjonen. Formannskapet tar befaringsavstand til eiendommen i forkant av møtet, før et vedtak i saka fattes. Partene i saka inviteres til å delta på befaringsavstanden.

16.4.2017 sendte naboen Unn Hansen et svar på nabovarsel til Asmunn Arnesen, der det anføres at tiltaket vesentlig påvirker nabotomtens tilgang på lys og rom og at tiltaket er plassert nærmere enn 4 meter fra nabogrensen. Videre vises det til at tiltaket er nærmere enn fire meter fra nabohuset og derfor langt under gjeldende avstandskrav på åtte meter for sikring mot brann.

Slik vi har forstått den innsendte dokumentasjonen, sendte Asmunn Arnesen i etterkant av dette inn en ny søknad om tiltak og dispensasjon til Torsken kommune. Torsken kommune har journalført dette den 11.5.2017. Vedlagt søknaden lå også et vedlegg fra den tidligere søknaden av 4.10.2012. Vedlegget er opprinnelig datert 18.9.2012, men det er påført ny dato, 3.3.2017. I vedlegget gis det en redegjørelse for tiltaket og hvorfor det er av betydning for tiltakshaver å få godkjent tiltaket. Vedlagt søknaden lå også et håndskrevet brev av 3.3.2017 som viser til brevet av 18.9.2012. I dette brevet forklares på nytt bakgrunnen for oppføring av trappa/verandaen og hvorfor den bør godkjennes.

Den 23.5.2017 traff Torsken kommune vedtak om at det skal sendes varsel om pålegg om riving av veranda på gnr. 24, bnr. 47. Fylkesmannen forstår dette som et vedtak om pålegg om riving av veranda. Saksfremlegget innehar samme ordlyd som innstillingen om sending av varsel av 31.1.2017, jf. ovenfor.

Asmunn Arnesen påklaget vedtaket den 7.6.2017. Klagen er relativt omfattende, og vi gjengir kun hovedanførselsene i det følgende. For øvrig viser vi til klagen i sin helhet. For det første bemerkes det fra klagers side at kommunen «uttaler at det er en melding om vedtak, med klagerett til klageorgan, selv om innholdet kun ser ut som ett varsel.».

Videre gjengis følgende fra klagen:

2. Myndighetsmisbruk:

Kommunen har i to tidligere avgjørelser gjort to dispensasjonsvedtak om at altanen skal stå slik den er nå.

Begge vedtakene er senere opphevet av Fylkesmannen på grunn av mangler i kommunens saksbehandling: At kommunen har gjort formelle saksbehandlingsfeil i sine vedtak, er jo innrømmet av kommunen. Men formelle feil i skriving av vedtak, skal jo ikke medføre at også realiteten i avgjørelsen derved blir endret. Kommunen er jo fortsatt reelt forpliktet til å følge opp sine to tidligere dispensasjonsvedtak, og det er graverende at kommunen nå finner ut at den vil ta ett motsatt standpunkt, uten at faktum i saken er endret. Et forvaltningsorgan kan jo ikke endre sitt standpunkt uten videre og uten begrunnelse, etter eget «forgottbefinnende», slik kommunen har gjort i denne saken.

Saken er hjemvist til ny behandling i kommunen av fylkesmannen. Forutsetningen i fylkesmannens vedtak er at kommunen må skrive et vedtak som holder vann formelt og juridisk. Fylkesmannen sier jo ikke at kommunen står fritt med hensyn til realiteten, dispensasjon eller ikke, slik kommunen nå synes å mene. Men siden det ikke er gitt noen formell begrunnelse, som pliktes avgitt, så er det vanskelig å finne ut hva som ligger til grunn for det nye standpunkt.

Kommunen gjør seg derfor skyldig i grovt myndighetsmisbruk, ved å ta det motsatte standpunkt til realiteten i denne saken.

Nå er det plutselig ikke dispensasjon som saken dreier seg om lenger. Nå er det riving uten at de faktiske forhold har endret seg.

Videre anføres det at vedtaket på denne bakgrunn er ugyldig.

Ytterligere anføres det at vedtaket mangler helt begrunnelse, og at vedtaket også på dette grunnlag må anses ugyldig.

Det vises videre til at både kommunen og Fylkesmannen har opplyst han om at han har rett på veiledning og hjelp til å skrive ny søknad fra kommunen. Han skriver videre at han har vært i Gryllefjord på kontoret for å få hjelp til å skrive dispensasjonssøknad, men at saksbehandleren ikke ga han den hjelpen han har krav på etter forvaltningsloven. Han poengterer også at kommunen har anmodet han om å fylle ut ny søknad om dispensasjon, men at kommunen, i vedtaket som er truffet, ikke behandler spørsmålet om dispensasjon i det hele tatt.

Til slutt hevder klager at han, da kommunen gjennomførte befaring på eiendommen, hørte representanter fra kommunen si noe slikt som at «Fylkesmannen i sitt vedtak har forutsatt at kommunen gjennomfører et rivingsvedtak (...).

Torsken kommune underinstansbehandlet deretter klagen, men den ble ikke tatt til følge. Klagen ble etter dette oversendt Fylkesmannen for endelig avgjørelse. Vi har i etterkant av at

saken ble mottatt her, mottatt en e-post med tilleggsopplysninger fra klager i saken datert 30.10.2017. I brevet gjentas i hovedsak anførselene som har vært fremmet tidligere i saken. Vi har ikke oversendt tilleggsmerknadene til partene, da vi ikke har ansett opplysningene for å ha avgjørende betydning for vedtaket, jf. forvaltningsloven § 17, 2.ledd bokstav c).

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen legger til grunn at klagen er fremsatt i rett tid, og av part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven (fvl.) §§ 28 og 29 første ledd.

Fylkesmannen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Vi skal vurdere de synspunkter som klageren legger frem, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt i klagen. Der Fylkesmannen er klageinstans for vedtak truffet av en kommune, skal vi imidlertid legge vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn, jf. fvl. § 34, annet ledd.

Saken gjelder klage over vedtak om pålegg om riving av veranda.

Planforhold

Eiendommen som det omsøkte tiltaket søkes oppført på, er omfattet av reguleringsplan for Sifjord, vedtatt 19.6.1991, og er her avsatt til boligformål. Eiendommen omfattes også av kommuneplanens arealdel for Torsken kommune -2010-2013 (-2030), og er her avsatt til tettbebyggelse, i samsvar med den eldre reguleringsplanen.

Reguleringsplan for Sifjord består både av et plankart og tilhørende planbestemmelser. Eksisterende boliger på eiendommene gnr. 34 bnr.59 og 5 er inntegnet på plankartet, og begge boligene er plassert nærmere nabogrensen enn 4 meter.

Ettersom det ikke er gitt bestemmelser i planen som fastsetter og/eller klargjør at inntegningen av bygningene skal være bindende for fremtidig plassering, får ikke inntegningen av bygningene i planen rettslig betydning.

Avstanden til byggegrense for nye tiltak på eiendommen, med eller uten tilknytning til eksisterende bebyggelse, må dermed følge hovedregelen i pbl. § 29-4.

I vår sak er det omsøkte tiltak plassert nærmere nabogrensen enn 4 meter, og tiltaket er dermed i strid med kravet til avstand i pbl. § 29-4. Fylkesmannen viser videre til at systemet i plan- og bygningslovgivningen er at tiltak som er i strid med gjeldende arealplaner som utgangspunkt ikke kan tillates, jf. plan- og bygningsloven (pbl.) § 21-4 første ledd og § 1-6 andre ledd.

I dette tilfellet har kommunen konstatert at det foreligger et ulovlig forhold ved at tiltaket er ført opp uten at det er søkt på forhånd. Kommunen plikter etter pbl. § 32-1 å forfølge ulovligheter, og bringe det ulovlige forholdet til opphør. Når kommunen oppdager et forhold som de mener er ulovlig, er det lovens system at de kan kreve forholdet rettet. En måte å rette et ulovlig forhold på er at tiltakshaver søker om dispensasjon i etterkant – såkalt etterhåndsgodkjenning. Det følger av juridisk litteratur, samt lovens forarbeider at

kommunen som den klare hovedregel har en plikt til etterhåndsvurdering av tiltak. Vi viser her til O.J.Pedersen mfl. *Plan- og bygningsrett* s. 606:

Når bygningsmyndighetene oppdager et forhold som de mener er ulovlig, er det lovens system at de kan kreve forholdet rettet. Men dersom de ikke tidligere har vurdert tiltaket i forhold til plan- og bygningsloven, vil en slik fremgangsmåte etter omstendighetene kunne bli betraktet som unødvendig streng; særlig hvis retting innebærer riving eller fjerning. I slike tilfeller bør derfor bygningsmyndighetene i første omgang vurdere om tiltakshaveren skal avkreves søknad.

At dette også normalt sett vil gjelde for tiltak som er avhengig av dispensasjon, følger samme sted på s. 607.

En tillatelse til det omsøkte tiltak vil dermed være avhengig av at det søkes om, og gis dispensasjon fra avstandskravet i pbl. § 29-4, jf. pbl. § 19-2 og § 12-4. Som vi vil gjøre rede for i det følgende, legger Fylkesmannen til grunn at det i dette tilfellet er søkt om dispensasjon.

Veiledningsplikt/sakens opplysning

Kommunen har i denne saken truffet et vedtak med tittelen «varsel om pålegg om riving av veranda». Vi legger til grunn at kommunen med dette har ment å treffe et vedtak om pålegg om riving av veranda. Vi viser her til saksfremlegget hvor kommunen skriver at «tiltakshaver må få pålegg om retting (riving), i hht. PBL § 32-3. Den noe misvisende ordlyden i tittelen har etter Fylkesmannens vurdering ikke hatt avgjørende betydning for sakens utfall, slik at vi har ikke funnet grunn til å gå nærmere inn på dette.

Kommunen har begrunnet sitt vedtak på følgende måte:

Arnesen har oppført altan som på det tidspunktet var søknadspliktige tiltak uten å søke. Han har søkt om tillatelse til tiltak etter oppfordring fra kommunen. Kommunen har da valgt å ikke bruke overtredelsesgebyr og andre sanksjoner i hht. PBL § 32-1, 32-2 og 32-3. Kommunen har ihht. PBL § 32-1 plikt til å forfølge ulovligheter. Kommunen har gjort saksbehandlingsfeil som ble påpekt av Fylkesmannen i Troms. Feil var av slik karakter at Fylkesmannen har opphevet vedtaket fattet av Torsken kommune i denne saken. Torsken kommune må behandle søknaden på nytt. Her må det søkes om 2 ting:

1. Tiltak – tilbygg til eksisterende bygg
2. Dispensasjon fra generelle regler til plassering av bygg- PBL § 29-4.

Teknisk etat har redegjort problemstillingen for tiltakshaver Arnesen. Tiltaket- altan på GNR/BNR 34/37 er per dags dato ulovlig oppført og er i strid med gjeldende lover og regler. Tiltakshaver må få pålegg om retting (riving), i hht. PBL § 32-3.

Av begrunnelsen ser det ut til at kommunen legger til grunn at Arnesen ikke har søkt om dispensasjon fra avstandsbestemmelsen i pbl. § 29-4., og kommunen har heller ikke foretatt noen vurdering av søknaden om dispensasjon.

I det påklagede vedtak skriver kommunen følgende om de faktiske forhold rundt dette:

Tiltakshaveren i mail fra 3.11.2016 ber kommunen om å ferdigbehandle byggesøknaden. Han er ikke enig i at han skal sende en ny søknad og mener at kommunen har fått alt nødvendig dokumentasjon for å ferdigbehandle saken.

Det er noe uklart for oss hvorfor kommunen legger til grunn at Arnesen ikke har søkt om dispensasjon, men slik vi vurderer det ovennevnte kan det se ut til at kommunen begrunner det med at Arnesen ikke sendte inn en ny søknad om dispensasjon innen fristen kommunen satte i sitt brev av 1.11.2016. Som nevnt ovenfor, skrev imidlertid Arnesen i sin e-post av 3.11.2016 at han mente at saken var godt nok opplyst gjennom sin tidligere søknad om dispensasjon, og han viste også til sin tidligere søknad. Samtidig ba han om rask tilbakemelding på dette. Basert på sakens dokumenter, kan vi ikke se at Torsken kommune har gitt han noe annen tilbakemelding på denne løsningen, enn at det den 31.1.2017 ble innstilt på å sende ut et varsel om pålegg om riving av veranda. Arnesen har videre fremholdt at han har vært på «kontoret» i Torsken kommune og bedt om bistand til å skrive ny søknad om dispensasjon, uten at han har fått hjelp til dette. Arnesen sendte deretter inn en ny søknad, på tross av at han først opplyste om at han ikke ville sende inn en ny søknad, da hans opprinnelige ønske var at hans tidligere søknad skulle legges til grunn. Denne søknaden er datert 3.3.2017 og journalført i kommunen 11.5.2017.

Etter forvaltningsloven § 11 første ledd har forvaltningsorganene en alminnelig veiledningsplikt innenfor sitt saksområde. I tillegg har forvaltningen et selvstendig ansvar for sakens opplysning, jf. fvl. § 17. Hvilke krav som må stilles til forvaltningens saksutredning vil variere, avhengig av blant annet sakens karakter og betydning. Utredningsplikten etter § 17 innebærer at kommunen har en plikt til å fremskaffe alle opplysninger som er nødvendige for å sikre en riktig avgjørelse, og det er videre kommunen som har ansvaret for å sørge for at avgjørelsen er truffet på et forsvarlig grunnlag.

Denne saken har en lang forhistorie, og det er på det rene at alle parter er klar over at tiltaket er avhengig av dispensasjon fra pbl. § 29-4. Kommunen har på riktig måte veiledet søker om at han må søke om dispensasjon fra pbl. § 29-4. Når søker da fremholder at han ønsker at hans tidligere søknad skal legges til grunn i behandlingen av saken, viser til denne, og deretter ber om tilbakemelding på denne løsningen, så trer kommunens veiledningsplikt, jf. § 11 på nytt inn. Dersom kommunens oppfatning var at løsningen ikke var tilfredsstillende, burde kommunen ha gitt søker en tilbakemelding om dette i stedet for å gå videre med saken som om søker ikke hadde besvart henvendelsen deres. Deretter burde kommunen eventuelt ha bistått han i arbeidet med å skrive en ny søknad. Basert på innsendt dokumentasjon, kan vi ikke se at dette er blitt gjort, og dersom det er gjort, så fremgår det uansett ikke av det påklagede vedtak.

Videre så er det slik i denne saken at søker rent faktisk sendte inn en ny søknad om tiltak før det ble foretatt befarings i saken og før vedtaket ble truffet. I nabovarselet vedlagt søknaden er det opplyst at «disp. gjelder avstand til nabogrense». Det er således klart at kommunen, på tidspunktet da det påklagede vedtak ble truffet, hadde mottatt ny søknad om dispensasjon i saken fra Arnesen, som den pliktet å vurdere som en etterhåndssøknad, jfr. redegjørelsen ovenfor. Dersom kommunen mente at heller ikke denne søknaden innebærer at søknaden var fullstendig, skulle den ha gjort Arnesen oppmerksom på det, jf. fvl. § 11.

På bakgrunn av dette finner Fylkesmannen at kommunen ikke har oppfylt sin plikt til å veilede søker etter fvl. § 11 første ledd. Etter Fylkesmannens vurdering har heller ikke kommunen oppfylt sin plikt til å sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst før vedtak treffes, jfr. fvl. § 17. Dette er saksbehandlingsfeil ved vedtaket.

Videre finner Fylkesmannen at saksbehandlingsfeilene har medført at det også er en materiell feil. Dette ved at kommunen synes å ha lagt feilaktig faktum til grunn, når den mener at det ikke er søkt om dispensasjon.

Ugyldighet

Læren om ugyldighet i forvaltningsretten er i stor grad ulovfestet, og utkrystallisert fra praksis. Sentralt i gyldighetsvurderingen står spørsmålet om den, eller de, aktuelle feil som er begått i saken har påvirket et vedtaks innhold.

For saksbehandlingsfeil er dette kommet til uttrykk i forvaltningsloven § 41, gjennom en gyldighetsregel; dersom det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, er vedtaket gyldig til tross for feilen. Det samme prinsippet står likevel sentralt i den ulovfestede ugyldighetslæren også i forhold til andre typer feil ved forvaltningsavgjørelser, men da mer uttrykkelig som et av flere momenter i en samlet helhetsvurdering.

Kommunens feilaktige vurdering av om hvorvidt det er søkt om dispensasjon eller ikke, er som nevnt, en materiell feil.

Av ulovfestede prinsipper følger videre at en materiell feil så å si alltid medfører ugyldighet. Forvaltningen anses videre å ha en plikt til å sette til side vedtaket som den blir kjent med er ugyldige, og i foreliggende sak er også riktigheten av vedtaket bestridt av klagerne. Følgende gjengis fra Grimstad og Halvorsen, «Forvaltningsloven i kommunene», s 621:

Hvis et vedtak ikke har tilstrekkelig hjemmel, det bygger på uriktige fakta eller det er lagt vekt på ulovlige hensyn i skjønnsutøvelsen, anses det for å lide av innholdsmessige eller materielle feil. Et slikt vedtak må praktisk talt alltid anses ugyldig.»

Videre gjengis:

Helt unntaksvis kan det likevel være anledning til å la et vedtak som lider av materielle feil bli stående, hvis det dreier seg om bagatellmessige feil og vedtaket ikke er til ugunst for noen. Men også i slike tilfeller kan hensynet til likebehandling og presedensvirkninger tilsi at vedtaket kjennes ugyldig.

Etter Fylkesmannens vurdering er det i vår sak ikke grunn til at vedtaket unntaksvis skal anses å være gyldig til tross for feilen.

Vi viser i denne forbindelse til at Asmunn Arnesen har søkt om dispensasjon fra avstandskravet i pbl. § 29-4, og at kommunen i det påklagede vedtak har lagt til grunn at

Arnesen ikke har søkt om dispensasjon fra avstandskravet i pbl. § 29-4. Kommunen har dermed ikke vurdert om vilkårene for dispensasjon er oppfylt, eller for øvrig tatt stilling til dispensasjonssøknaden etter kommunens «kan-skjønn». Etter vår vurdering kan feilen ha betydning for om kommunen hadde hjemmel til å treffe det påklagede vedtak. Dersom kommunen hadde vurdert søknaden om dispensasjon og dermed konkludert med at vilkårene for dispensasjon er oppfylt, ville ikke kommunen hatt hjemmel til å treffe vedtak om pålegg om riving av veranda. Tiltaket ville da vært lovlig. Hvorvidt kommunen hadde hjemmel til å treffe det påklagede vedtak er dermed uklart. På bakgrunn av dette finner vi at kommunens vedtak må oppheves som ugyldig, jf. fvl. § 41 og alminnelig forvaltningsrettslig ugyldighetslære. Saken returneres dermed til kommunen for fornyet behandling.

Konsekvensene av feilen er at Fylkesmannen ikke har tilstrekkelig grunnlag for å kunne overprøve de materielle sidene av vedtaket om pålegg om riving. I og med at dispensasjonskompetansen i loven er lagt til kommunene, og av hensyn til en reell-toinstansbehandling av klagen, finner Fylkesmannen det er riktig at kommunen behandler saken på nytt.

Siden saken oppheves på annet grunnlag, tar ikke Fylkesmannen fullstendig stilling til de øvrige sider av denne saken. Vi ønsker imidlertid likevel å gjøre noen avsluttende bemerkninger.

Avsluttende bemerkninger

Klager hevder at han på befaringen overhørte at representanter fra kommunen si at de har forstått det slik at Fylkesmannen, i vårt vedtak av 15.9.2015, sak 2015/2907, forutsatte at kommunen treffer vedtak om pålegg om riving. Fylkesmannen presiserer at vi opphevet vårt vedtak av 15.9.2015 på grunn av at vedtaket var beheftet med en innholdsmangel ved at det ikke var søkt om og vurdert dispensasjon fra pbl. § 29-4. Vi presiserte videre at vi ikke hadde ment å legge noen føringer på det endelige utfallet av saken, og at vi heller ikke hadde tatt stilling til utfallet av en eventuell dispensasjonssøknad. Vi har derfor ikke forutsatt at det skulle treffes vedtak om pålegg om riving i denne saken, eller for øvrig lagt noen andre føringer for sakens resultat.

Som nevnt, oppheves Torsken kommunes vedtak av 23.5.2017 og returneres til kommunen for fornyet behandling. Torsken kommune må ved sin fornyede behandling av saken påse at søknaden om dispensasjon fra avstandskravet i pbl. § 29-4 blir behandlet, og at begrunnelsen for kommunens vedtak oppfyller de krav til begrunnelse som følger av forvaltningsloven § 25. For dispensasjonsvedtak innebærer dette at det må fremgå av begrunnelsen at begge vilkårene i pbl. § 19-2, annet ledd er vurdert. Dette innebærer at kommunen må vurdere om hensynene bak avstandsbestemmelsen i pbl. § 29-4 blir vesentlig tilsidesatt ved dispensasjon, og resultatet av vurderingen må nedfelles i en skriftlig begrunnelse for vedtaket. Kommunen må i tillegg konkretisere både hva de relevante fordeler og hva de relevante ulemper ved å gi dispensasjon er, og vurdere om fordelene ved dispensasjon er klart større enn ulempene etter en samlet vurdering.

Vi viser for øvrig til at vi i vårt vedtak av 15.9.2015 bemerket at det forhold at boligen på naboeiendommen er plassert nærmere nabogrensen enn 4 meter kan være et moment i en dispensasjonsvurdering etter pbl. § 29-4 som kan tale for dispensasjon.

Fylkesmannen vil for øvrig presisere at vi med dette ikke har tatt endelig stilling til saken.

Med hjemmel i pbl. § 1-9, jf. delegasjonsfullmakt fra departementet, gjør Fylkesmannen følgende

vedtak:

Fylkesmannen opphever Torsken kommunes vedtak av 23.5.2017, sak 30/17. Saken hjemvises til kommunen for fornyet behandling.

*****

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages. Partene anses underrettet ved kopi av dette brevet. Vi gjør oppmerksom på partenes rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Etter fullmakt

Jan-Peder Andreassen
kommunaldirektør

Sara Holthe Jaklin
konst.fagansvarlig

Kopi:

- Asmund Arnesen, Sifjord, 9395 Kaldfarnes
- Kjell og Unn Hansen, 9381 Torsken

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.